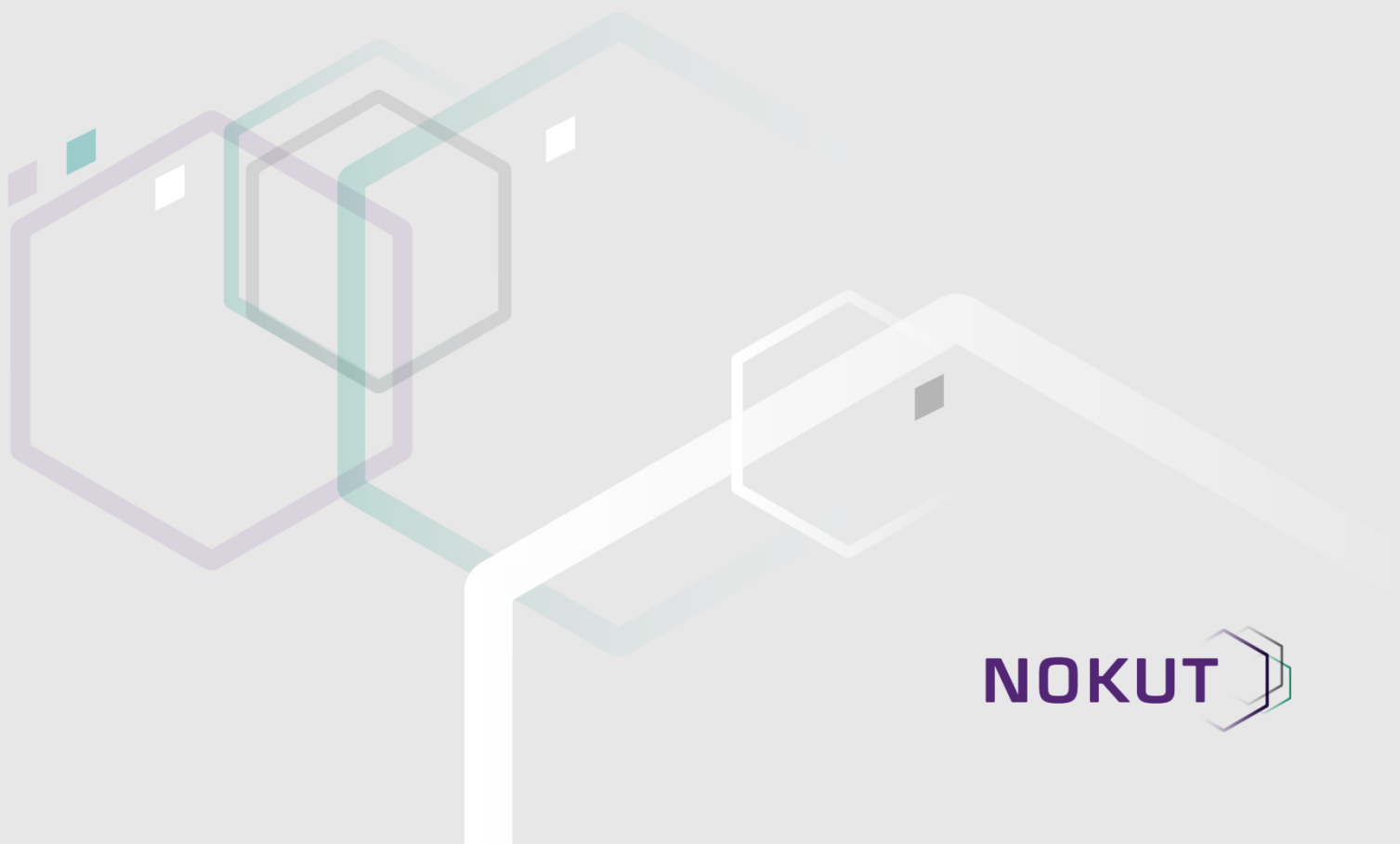

NOKUTs evalueringer

Kartlegging av læringsutbyttebeskrivelser

Evaluering av beskrivelser i teologi/RLE/religionsvitenskap

November 2015

NOKUT

NOKUTs arbeid skal bidra til at samfunnet har tillit til kvaliteten i norsk høyere utdanning og fagskoleutdanning, samt godkjent høyere utenlandsk utdanning. "NOKUTs evalueringer" er sakkyndige vurderinger som beskriver tilstanden innen fagdisipliner og fagområder, eller sentrale elementer som inngår i et studieløp på tvers av fagområder.

Vi håper at resultatene våre kan være nyttige for lærestedene i arbeidet med å kvalitetssikre og videreutvikle utdanningstilbudene.

Tittel:	Kartlegging av læringsutbyttebeskrivelser
Forfatter(e):	Åshild Kise
Sakkyndig komité	Marianne Qvortrup Fibiger og Gunnar Samuelson
Dato:	05.11.2015
Rapportnummer:	2015-3

Forord

NOKUT fikk 11. desember 2014 i oppdrag fra Kunnskapsdepartementet å gjennomføre en kartlegging av hvorvidt læringsutbyttebeskrivelser ved norske universiteter, vitenskapelige høyskoler og høyskoler er i samsvar med Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk, NKR. Rapporten fra fagområdet statsvitenskap er én av seks evalueringsrapporter fra sakkyndige som har gjennomført fagfellevurderinger av læringsutbyttebeskrivelser innen sine fagområder. De andre vurderingene er innen arkitektur- og interiørdesign, biologi, data, medisin og statsvitenskap. En referansegruppe har gitt innspill til en sluttrapport som gir en overordnet vurdering av kvalifikasjonsrammeverket og institusjonenes implementering av læringsutbyttebeskrivelser.

NOKUT vil takke de sakkyndige for det arbeidet de har gjort med evalueringene og referansegruppen for innspill til sluttrapporten. Vi vil også takke de institusjonene som er omfattet av evalueringen for at de har sendt sine læringsutbyttebeskrivelser til NOKUT, og for at de har besvart spørsmål om deres prosesser med implementering av læringsutbyttebeskrivelser.

Sammendrag

Den sakkyndige komiteen har vurdert 28 læringsutbyttebeskrivelser for bachelor- master og ph.d.-programmer innen fagområdet teologi/RLE/religionsvitenskap. Litt over halvparten av beskrivelsene er funnet å være i samsvar med – eller delvis i samsvar med – Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk, NKR. De fleste beskrivelsene på ph.d.-nivå er i samsvar med NKR, men mangler i hovedsak en faglig profil.

De beskrivelsene på bachelor- og masternivå som er vurdert til å ikke være i samsvar med NKR, mangler i flere tilfeller deskriptorer eller mangler nivåbeskrivende deskriptorer. Det er flest deskriptorer under kategorien kunnskap, og mange av læringsutbyttebeskrivelsene har ingen deskriptore innen generell kompetanse.

Innhold

1 Innledning	6
1.1 Beskrivelse av prosjektet	6
1.2 Krav til læringsutbyttebeskrivelser.....	7
1.3 Oversikt over programmer som er vurdert	8
2 Sakkyndiges oppsummering og eksempler på vellykkede og mindre vellykkede læringsutbyttebeskrivelser innen teologi/RLE/religionsvitenskap	9
2.1 Sakkyndiges oppsummering.....	9
2.2 Eksempler på læringsutbyttebeskrivelser	10
2.2.1 Eksempler på vellykkede læringsutbyttebeskrivelser	10
2.2.2 Eksempler på mindre vellykkede læringsutbyttebeskrivelser	11
3 Sakkyndig vurdering av læringsutbyttebeskrivelser fra fagområdet teologi/RLE/religionsvitenskap	13
3.1 Ansgar Teologiske Høgskole.....	13
3.1.1 Bachelor i bibelvitenskap	13
3.2 Det teologiske Menighetsfakultet.....	15
3.2.1 Bachelor – Ungdom, Kultur og Trosopplæring (UKT).....	15
3.2.2 Bachelor i teologi	17
3.2.3 Profesjonsstudiet i teologi (cand.theol.).....	19
3.2.4 Ph.d. i teologi	22
3.2.5 Vurdering av progresjonen mellom nivåene i læringsutbyttebeskrivelsene fra Det teologiske Menighetsfakultet	24
3.3 Fjellhaug internasjonale Høgskole	25
3.3.1 Bachelor i teologi og misjon	25
3.3.2 Master i teologi og misjon.....	26
3.3.3 Vurdering av progresjonen mellom nivåene i læringsutbytte-beskrivelsene fra Fjellhaug internasjonale Høgskole.....	28
3.4 Høyskolen for Ledelse og Teologi	29
3.4.1 Bachelor i teologi og ledelse	29
3.5 Misjonshøgskolen.....	31
3.5.1 Profesjonsstudiet i teologi (cand. theol.).....	31
3.5.2 Ph.d.-studiet i teologi	32

3.5.3	Vurdering av progresjon mellom nivåene i læringsutbyttebeskrivelsene fra Misjonshøgskolen	32
3.6	NLA Høgskolen.....	33
3.6.1	Bachelor i teologi	33
3.7	Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet (NTNU).....	35
3.7.1	Bachelor i religionsvitenskap	35
3.7.2	Master i religionsvitenskap	36
3.7.3	Ph.d.- i religionsvitenskap	38
3.7.4	Vurdering av progresjonen mellom nivåene i læringsutbyttebeskrivelsene fra NTNU	40
3.8	Universitetet i Agder	41
3.8.1	Bachelor i religion, etikk og kultur	41
3.8.2	Master i religion, etikk og samfunn	42
3.8.3	Ph.d. i religion, etikk, historie og samfunn	43
3.8.4	Vurdering av progresjonen mellom nivåene i læringsutbyttebeskrivelsene fra Universitetet i Agder.....	45
3.9	Universitetet i Bergen.....	46
3.9.1	Bachelor i religionsvitenskap	46
3.9.2	Master i religionsvitenskap	47
3.9.3	Ph.d. i religionsvitenskap	49
3.9.4	Vurdering av progresjonen mellom nivåene i læringsutbyttebeskrivelsene fra Universitetet i Bergen	51
3.10	Universitetet i Oslo.....	52
3.10.1	Bachelor i religionshistorie og kulturhistorie ved Det humanistiske fakultet	52
3.10.2	Master i religionshistorie ved Det humanistiske fakultet.....	53
3.10.3	Ph.d.-programmet ved Det humanistiske fakultet	55
3.10.4	Vurdering av progresjonen mellom nivåene i læringsutbyttebeskrivelsene fra Det humanistiske fakultet ved Universitetet i Oslo	56
3.10.5	Bachelor i religion og samfunn ved Det teologiske fakultet.....	56
3.10.6	Profesjonsstudiet i teologi (cand. theol.) ved Det teologiske fakultet	57
3.10.7	Ph.d.-programmet ved Det teologiske fakultet	58
3.10.8	Vurdering av progresjonen mellom nivåene i læringsutbyttebeskrivelsene ved Det teologiske fakultet ved Universitetet i Oslo.....	60

3.11	UiT Norges arktiske universitet.....	61
3.11.1	Bachelor i religionsvitenskap.....	61
3.11.2	Master i religionsvitenskap	63
3.11.4	Ph.d. i humaniora og samfunnsvitenskap	65
4	Vedlegg.....	68
	Beskrivelse av medlemmene i panelet.....	68

1 Innledning

1.1 Beskrivelse av prosjektet

Bakgrunn

Kunnskapsdepartementet fastsatte i mars 2009 Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring. I brev til institusjonene datert 17. november 2008 påla departementet institusjonene at alle studie- og fagplaner ved utgangen av 2012 skulle være i samsvar med kvalifikasjonsrammeverket, NKR. Føringer for alle nivåer fra grunnskole til ph.d. ble gitt i dokumentet *Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring (NKR)*.

For høyere utdanning har NOKUT fastsatt følgende i sin studietilsynsforskrift¹:

Studiet skal beskrives gjennom krav til læringsutbytte, jf. Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring. Det skal formuleres ett totalt læringsutbytte for hvert studium, definert i kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse (§ 7-2, 2. ledd).

Kravene i studietilsynsforskriften gjelder for alle studier som tilbys innen norsk høyere utdanning, og NOKUT skal føre tilsyn med at disse kravene er oppfylt.

I brev datert 11. desember 2014 ba departementet NOKUT om å gjennomføre en kartlegging av hvordan universiteter, vitenskapelige høyskoler og høyskoler har utformet og skrevet læringsutbyttebeskrivelser på studieprogramnivå, og vurdere i hvilken grad disse er i samsvar med nivåbeskrivelsene for høyere utdanning i NKR. Departementet ga følgende føringer for oppdraget:

- Kartleggingen skal være bred ved at den omfatter mange utdanningsprogrammer og fagområder
- Hovedvekten skal legges på utdanninger som ikke er regulert av rammeplan
- Alle de tre nivåene i høyere utdanning skal være representert i utvalget av studieprogrammer
- Kartleggingen skal omfatte alle institusjonskategorier
- Prosjektet gjennomføres så raskt som mulig i 2015
- Prosjektet skal resultere i en sluttrapport som gir en generell vurdering, samt gir eksempler på vellykkede og mindre vellykkede beskrivelser.

Gjennomføring av prosjektet

Fagområdene arkitektur- og interiørdesign, biologi, data, medisin, statsvitenskap og teologi/RLE/religionsvitenskap ble valgt ut, og kartleggingen omfatter til sammen 127 programmer ved 32 institusjoner. Ved å velge de nevnte fagområdene er alle institusjonskategorier representert.

---

¹ FOR 2013-02-28 nr 237: Forskrift om tilsyn med utdanningskvaliteten i høyere utdanning (studietilsynsforskriften)

Utdanningsinstitusjoner som tilbyr de utvalgte programmene, har sendt inn sine læringsutbyttebeskrivelser. Disse er satt inn i rapportene uten at eventuelle skrivefeil er rettet opp.

For hvert av de seks fagområdene har to sakkyndige hatt i oppdrag å:

- vurdere om læringsutbyttebeskrivelsene for programmer er i samsvar med Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring.
- finne frem til eksempler på noen vellykkede og noen mindre vellykkede beskrivelser.

En referansegruppe har gitt innspill til sluttrapport fra prosjektet. Medlemmene er:

- forsker Mari Elken, NIFU
- professor Sunniva Haugen, NTNU/Boliden Mineral AB
- senterleder, lektor Arne Kjær, Aarhus universitet
- student Madeleine Sjøbrend, Norsk studentorganisasjon

1.2 Krav til læringsutbyttebeskrivelser

De sakkyndiges vurderinger av læringsutbyttebeskrivelsene er gjennomført i tråd med NOKUTs gjeldende praksis for vurdering av læringsutbyttebeskrivelser ved akkreditering av studieprogram. Med bakgrunn i dette har følgende vært sentralt i de sakkyndiges vurdering av læringsutbyttebeskrivelser:

1. Struktur: Læringsutbyttebeskrivelsene skal tydelig inndeles og beskrives som kunnskap, ferdighet og generell kompetanse. Lærestedet skal ha formulert læringsutbyttebeskrivelsen i henhold til denne strukturen. Komiteen har også sett på om sammenhengen mellom kategoriene kunnskap, ferdighet og generell kompetanse er tydelig.
2. Nivå: Beskrivelsen av oppnådd kompetanse skal vise at studiet er på det nivået der studietilbudet er plassert. Bachelorgradsstudier er på nivå 6, mastergradsstudier er på nivå 7, og ph.d.-studier på nivå 8 i det nasjonale kvalifikasjonsrammeverket. Der det tydelig fremgår at studiet ikke er på riktig nivå, for lavt eller for høyt, er dette kommentert. Enkelte av læringsutbyttebeskrivelsene kan være på et lavere eller høyere nivå, men samlet sett skal beskrivelsen for et studium ligge på det riktige nivået (best-fit).
3. Utforming: Læringsutbyttebeskrivelsen skal være utformet som en kompetansebeskrivelse og skal beskrive hva kandidaten skal ha oppnådd og er i stand til å gjøre ved fullført studium. Læringsutbyttebeskrivelsen skal ikke være formulert som et mål for studiet, men som mål for hva det forventes at kandidaten skal kunne.
4. Faglig innhold/profil: Læringsutbyttebeskrivelsen skal fremgå av kandidatens vitnemål. Det er derfor viktig at den kommuniserer med den som leser og skal forstå vitnemålet. Leseren skal gjennom læringsutbyttebeskrivelsen få noe innsikt i studiets faglige innhold og profil. Dersom læringsutbyttebeskrivelsen er for generell, er dette kommentert.

5. Progresjon mellom nivåer: Der hvor det på samme institusjon finnes program på to eller flere nivåer som bygger på hverandre, er progresjonen fra ett nivå til det neste vurdert.

1.3 Oversikt over programmer som er vurdert

I tabellen under vises hvilke institusjoner og programmer som er vurdert, og i hvilken grad de er vurdert å være i samsvar med NKR.

Institusjon	Utdanning	Samsvar med NKR
Ansgar teologiske høgskole	Bachelor i bibelvitenskap	Ja
Det teologiske Menighetsfakultet (MF)	Bachelor i ungdom, kultur og trosopplæring	Ja, delvis
	Bachelor i teologi	Ja, delvis
	Profesjonsstudiet i teologi	Ja, delvis
	Ph.d. i teologi	Ja
Fjellhaug internasjonale Høgskole	Bachelor i teologi og misjon	Ja, delvis
	Master i teologi og misjon	Ja, delvis
Høgskolen for ledelse og teologi	Bachelor i ledelse og teologi	Nei
Misjonshøgskolen	Profesjonsstudium i teologi	Nei
	Ph.d. i teologi	Nei
NLA høgskolen	Bachelor i teologi	Nei
NTNU	Bachelor i religionsvitenskap	Ja, delvis
	Master i religionsvitenskap	Ja, delvis
	Ph.d. i religionsvitenskap	Ja, men generisk
Universitetet i Agder	Bachelor i religion, etikk og kultur	Ja, delvis
	Master i religion, etikk og samfunn	Ja, delvis
	Ph.d. i religionsvitenskap	Ja, men generisk
Universitetet i Oslo	Bachelor i religionshistorie og kulturhistorie	Nei
	Bachelor i religion og samfunn	Nei
	Cand.theol.-studiet	Nei
	Master i religionshistorie	Ja
	Ph.d.-programmet ved Det teologiske fakultet	Ja
	Ph.d.-programmet ved Det humanistiske fakultet	Ja
UiT Norges arktisk universitet	Bachelor i religionsvitenskap	Nei
	Master i religionsvitenskap	Nei
	Ph.d. i humaniora og samfunnsvitenskap	Ja

Utvalget av program er gjort med utgangspunkt i NUS kode 6311 (bachelor), 7311 (master) og 8311 (ph.d.). Blant disse programmene valgte NOKUT ut alle som hadde teologi/RLE/religionsvitenskap i tittelen (for eksempel bachelor i teologi), samt et utvalg andre programmer under samme kode.

Den faglige vurderingen er gjort av universitetslektor Marianne Qvortrup Fibiger, Aarhus Universitet og universitetslektor Gunnar Samuelsson, Göteborgs universitet.

2 Sakkyndiges oppsummering og eksempler på vellykkede og mindre vellykkede læringsutbyttebeskrivelser innen teologi/RLE/religionsvitenskap

2.1 Sakkyndiges oppsummering

Innledningsvis vil vi peke på to forhold som er felles for læringsutbyttebeskrivelsene for studier i teologi og religionsvitenskap ved flere institusjoner, og som virker fremmede for sakkyndige fra hhv. Danmark og Sverige. Det ene forholdet er at institusjonene i liten grad, og noen ikke i det hele tatt, har utformet læringsutbyttebeskrivelser som direkte synliggjør relevans for yrkeslivet. Det andre forholdet er at noen av læringsutbyttebeskrivelsene i for stor grad bringer inn religionsutøvende elementer i kompetansebeskrivelsene. Teologisk utdanning i Sverige og Danmark står i en tradisjon der studiene ikke skal være forankret i en spesiell konfesjonell tradisjon. Norge ligner her mer på den tyske tradisjon der teologifaget er forankret i spesifikke teologiske tradisjoner (konfesjoner). Men felles for de ovennevnte tradisjonene er at man ikke bringer - eller forutsetter - elementer av religionsutøvelse inn i læringsutbyttebeskrivelsene.

Når det gjelder punktet om studietilbudenes yrkesrelevans, er det slik - i alle fall i Danmark - at det legges betydelig vekt på å synliggjøre studietilbudenes relevans for yrkeslivet. Vi er imidlertid blitt gjort kjent med at det følger av den norske studietilsynsforordningen at et studium skal ha tydelig faglig relevans for arbeidsliv og/eller videre studier. Dette innebærer at studieplanen for et studium skal beskrive så konkret som mulig hvilke videre studier og/eller yrker det aktuelle studiet kan kvalifisere for. Det er likevel, slik vi oppfatter det, ikke et krav at dette synliggjøres så konkret i læringsutbyttebeskrivelsene. Det er likevel en forutsetning at læringsutbyttebeskrivelsene skal være utformet på en måte som gjør at de er egnet til å kommunisere med yrkeslivet, at læringsutbyttebeskrivelsene skal være tydelige, og at det skal være mulig å skille mellom ulike studier.

Når det gjelder konfesjons- og misjonsinnhold, sees dette tydelig bl.a. i læringsutbyttebeskrivelsen for profesjonsstudiet i teologi ved Misjonshøgskolen og i læringsutbyttebeskrivelsen for bachelor i bibelvitenskap ved Ansgar Teologiske Høgskole. Slikt læringsinnhold/slike læringsutbyttebeskrivelser er etter vår vurdering i liten grad forenlige med akademiske studier, der det i både Danmark og Sverige forventes en vitenskapelig tilnærming til både teologiske studier og til religionsvitenskapelige studier mer generelt. Vi erkjenner likevel at grensen mellom en faglig profil/kompetansebeskrivelse og en konfesjonell profil ikke alltid er enkel å definere.

De generelle kompetansene: «å formidle den kristne tro på en relevant måte gjennom forkynnelse og undervisning» og «å veilede mennesker på ulike stadier» slik disse fremkommer i læringsutbyttebeskrivelsen for profesjonsstudiet i teologi ved Misjonshøgskolen, er etter vår oppfatning i grenseland mellom en kompetansebeskrivelse og et rent trosmessig innslag.

Tilsvarende kan gjelde følgende læringsutbyttebeskrivelse for bachelor i bibelvitenskap ved Ansgar Teologiske Høgskole: «Kunne formidle kristen tro og livssyn i kirke, skole og samfunn».

Videre viser vi til følgende læringsutbyttebeskrivelse for bachelor i teologi og ledelse ved Høgskolen for Ledelse og Teologi: «har evne til å utvikle dømmekraft gjennom praktisk erfaring, kunnskapsbasert refleksjon og autentisk kristen spiritualitet» og «kan bidra til transformativ praksis i

menighet og samfunn-gjennom å integrere ortho-praxis (rett handling), ortho-doxy (rett tro) og ortho-pathy (rette affeksjoner) i Den hellige ånds kraft - i dialog med andre i det senmoderne samfunnet.» Her vises etter vår oppfatning en tydelig konfesjonell profil.

Trosmessige innslag bør som nevnt over, slik vi ser det, ikke forekomme i akademiske styringsdokumenter, som en studieplan jo er. Vi er imidlertid gjort kjent med at institusjoner i universitets- og høyskolesektoren i Norge har stor grad av frihet til å utforme institusjonenes faglige og verdimessige grunnlag innenfor de rammer som er fastsatt i universitets- og høyskoleloven og i institusjonenes vedtekter. På dette grunnlag ser vi at det anses for å være innenfor de lovmessige rammer i Norge at læringsutbyttebeskrivelser i noen grad har et konfesjonelt og misjonsrettet innhold. Vi vil imidlertid bemerke at det verdimessige grunnlaget likevel ikke må gå på bekostning av det vitenskapelige innhold og nivå.

Så vil vi mer generelt peke på at læringsutbyttebeskrivelsene for utdanningene vi har sett på innen teologi og religionsvitenskap, i varierende grad er tilpasset NKR. Noen institusjoner er tydeligere eller mer konsekvente i sine beskrivelser enn andre, og i noen tilfeller varierer samsvar med NKR innenfor samme institusjon. En sammenligning mellom bachelor i religionshistorie og kulturhistorie ved Det humanistiske fakultet, bachelor i religion og samfunn ved Det teologiske fakultet og master i religionshistorie ved Det humanistiske fakultet ved Universitetet i Oslo er eksempler på hhv. to mindre vellykkede samlede læringsutbyttebeskrivelser og én mer vellykket samlet læringsutbyttebeskrivelse. Når det gjelder de to nevnte bachelorstudiene, er læringsutbyttebeskrivelsene ikke delt opp i kategoriene kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse mens læringsutbyttebeskrivelsen for masterstudiet er delt opp slik, i samsvar med NKR.

Generelt har kategorien kunnskap i de studiene vi har sett på, flere av deskriptorene i NKR enn kategorien ferdigheter - og særlig flere deskriptorer enn kategorien generell kompetanse. Dette sees for eksempel i læringsutbyttebeskrivelsen for bachelorstudiene ved hhv. Høgskolen for Ledelse og Teologi og NLA Høgskolen. Dette er etter vår vurdering ikke i samsvar med NKR.

Det er ikke alle institusjonene som tilbyr ph.d.-program innen teologi og religionsvitenskap. De institusjonene som tilbyr ph.d.-program i disse fagene, har imidlertid i all hovedsak utformet læringsutbyttebeskrivelsene i samsvar med kravene til struktur og nivå i NKR. De færreste av disse programmene har imidlertid et fagspesifikt innhold.

Helt avslutningsvis vil vi bemerke at vi har hatt noe ulike vurderinger av hvorvidt de studietilbudene vi har vurdert oppfyller kravene til nivå i NKR når det gjelder hhv. nivå 6, 7 og 8. Vi noterer at våre ulike vurderinger er søkt samordnet i det følgende.

2.2 Eksempler på læringsutbyttebeskrivelser

2.2.1 Eksempler på vellykkede læringsutbyttebeskrivelser

Ansgar Teologiske Høgskole har en læringsutbyttebeskrivelse for bachelor i bibelvitenskap som er i samsvar med strukturen i NKR samtidig som den har en faglig profil. Vi viser likevel til våre tidligere merknader om bruk av konfesjons- og misjonsinnhold i studieplaner. Læringsutbyttebeskrivelsen er vist under pkt. 3.1.

Fjellhaug internasjonale Høgskole har generelt sett gode læringsutbyttebeskrivelser, selv om nivået synes noe lavt i forhold til tilsvarende nivå i NKR. Dette gjelder bachelor og master i teologi og misjon. Læringsutbyttebeskrivelsene viser progresjon mellom de to nivåene. Læringsutbyttebeskrivelsene er vist under pkt. 3.3.

De samlede læringsutbyttebeskrivelsene for bachelor i religionsvitenskap og master i religionsvitenskap samt ph.d. i religionsvitenskap ved NTNU kan trekkes frem som eksempel på læringsutbyttebeskrivelser som viser god progresjon mellom de tre nivåene. Læringsutbyttebeskrivelsene er i all hovedsak i samsvar med NKR både når det gjelder krav til struktur og nivå. Når det gjelder krav til faglig innhold, er læringsutbyttebeskrivelsene både for masterstudiet og for ph.d.-programmet i liten grad fagspesifikke. Læringsutbyttebeskrivelsene er vist i pkt. 3.7.

Vi er enige om at læringsutbyttebeskrivelsen for bachelor i religion, etikk og kultur ved Universitetet i Agder er av de mer vellykkede læringsutbyttebeskrivelsene vi har studert.

Læringsutbyttebeskrivelsene for master i religion, etikk og samfunn og ph.d.-program i religion, etikk, historie og samfunn er også delvis i samsvar med NKR, og beskrivelsene viser god progresjon mellom de tre nivåene. Læringsutbyttebeskrivelsene er vist under pkt. 3.8.

Universitetet i Oslos læringsutbyttebeskrivelse for master i religionshistorie ved Det humanistiske fakultet er i samsvar med strukturen i NKR samtidig som den har faglig profil i alle kategoriene. Læringsutbyttebeskrivelsen er vist i pkt. 3.10.

Det understrekes samtidig at vi har kritiske merknader også til ovennevnte læringsutbyttebeskrivelser, selv om disse samlet sett holder en høyere kvalitet enn flere av de øvrige læringsutbyttebeskrivelsene vi har sett på.

2.2.2 Eksempler på mindre vellykkede læringsutbyttebeskrivelser

Høgskolen for Teologi og Ledelse har i sin læringsutbyttebeskrivelse for bachelor i ledelse og teologi fulgt strukturen i NKR, men har svært få deskriptorer under kategorien ferdigheter, og under kategorien generell kompetanse er det bare én deskriptor. Læringsutbyttebeskrivelsen er vist under pkt. 3.4.

Læringsutbyttebeskrivelsen for profesjonsstudiet i teologi ved Misjonshøgskolen er mindre vellykket fordi den ikke følger strukturen i NKR, og den har ingen deskriptorer, som slik vi ser det tilhører kategorien kunnskap. Ifølge NKR skal mastergradsnivå bl.a. ha krav til at kandidaten har «avansert kunnskap» og «inngående kunnskap». Læringsutbyttebeskrivelsen er vist under pkt. 3.5.

Læringsutbyttebeskrivelsen for bachelor i teologi og samfunn ved Det teologiske fakultet ved Universitetet i Oslo følger ikke strukturen i NKR, og beskrivelsen er utydelig når det gjelder nivå i den forstand at de nivåbestemmende begrep i NKR i liten grad er benyttet. Læringsutbyttebeskrivelsen er ikke en kompetansebeskrivelse fordi beskrivelsen i all hovedsak sier noe om hva studenten skal foreta seg i løpet av studiet. Læringsutbyttebeskrivelsen er vist under pkt. 3.10.

Læringsutbyttebeskrivelsen for bachelor i religionshistorie og kulturhistorie ved Universitetet i Oslo mangler en overordnet læringsutbyttebeskrivelse på programnivå. Beskrivelsen er heller ikke delt inn i

kategoriene kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse. Dette innebærer at læringsutbyttebeskrivelsen fremstår som lite strukturert, og det er synd fordi det faglige innholdet synes generelt sett å være godt. Heller ikke læringsutbyttebeskrivelsen for ph.d.-programmet ved Det humanistiske fakultet har en struktur som er i samsvar med NKR. Nivået tilsvarer imidlertid nivå 8, men beskrivelsen er ikke fagspesifikk. Læringsutbyttebeskrivelsen er vist under pkt. 3.10.

3 Sakkyndig vurdering av læringsutbyttebeskrivelser fra fagområdet teologi/RLE/religionsvitenskap

3.1 Ansgar Teologiske Høgskole

3.1.1 Bachelor i bibelvitenskap

Læringsutbyttebeskrivelse tilsendt fra institusjonen (Merknad fra NOKUT:

Læringsutbyttebeskrivelsen er utformet i strekpunkter. Nedenfor representerer hvert kulepunkt et slikt strekpunkt. Overskriftene for den enkelte kategori er forenklet):

Bachelor i bibelvitenskap er en akademisk rettet utdanning, hvor videre studier og undervisning, formidling og forskning er mulige karriereveier. Studieprogrammet vil også kvalifisere til videre studier og opptak på masterstudier.

Kunnskap

- Ha bred kunnskap om teorier, problemstillinger og metoder innen religion, kristen tro og teologisk refleksjon – spesielt knyttet til bibelvitenskap.
- Ha kunnskap om bakgrunn og tradisjoner for religion, kristen tro og bibelvitenskap samt fagfeltenes egenart og plass innen den kristne kirke og dagens samfunn.
- Kunne oppdatere sin kunnskap innen fagfeltene religion, kristen tro og bibelvitenskap.
- Ha kjennskap til teologisk forskning og utviklingsarbeid, særlig innenfor bibelvitenskap.
- Kunne beskrive ulike utfordringer ved eksegetisk arbeid, bibelfortolkning og forkynnelse.
- Kunne anvende gresk/hebraisk språk som grunnlag for eksegetisk arbeid.
- Kunne utarbeide preken og annen form for forkynnelse med utgangspunkt i hermeneutisk og homiletisk teori.

Ferdigheter

- Kunne anvende teologisk og etisk kunnskap på både praktiske og teoretiske problemstillinger, særlig i spørsmål knyttet til bibelfortolkning, -oversettelse og -formidling.
- Evne til å oppdatere og fornye egen kunnskap i teologi og samfunnsproblemer, særlig innenfor bibelvitenskap.
- Evne til å anvende eksegetiske teorier i fortolkning og tilrettelegging av bibeltekster.
- Kunne benytte kommentarlitteratur og eksegetiske hjelpemidler som tar utgangspunkt i originalspråk.
- Kunne reflektere over forhold i eget arbeid og tjeneste og ha evne til å justere dette under veiledning.

Generell kompetanse

- Kunne beskrive og vurdere yrkesrelaterte utfordringer og ha innsikt i yrkesetiske problemstillinger.

- Kunne formidle kristen tro og livssyn i kirke, skole og samfunn.
- Kunne vise toleranse, respekt og tillit i møte med mennesker med ulike livssyn og livstolkning.
- Være bevisst på den lederrolle som kunnskap og utdanning gir.
- Kunne anvende faglig kunnskap med tanke på å utøve godt lederskap og god praksis og kunne fremme innovasjon.

Sakkyndiges vurdering

Struktur

Læringsutbyttebeskrivelsen er delt inn i kategoriene kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse, men flere deskriptorer er plassert i feil kategori. Dette gjelder for eksempel de to nest siste deskriptorene under kategorien kunnskaper. Formuleringer som «kunne anvende» og «kunne beskrive» kan like gjerne anses som ferdigheter.

Nivå

Læringsutbyttebeskrivelsen ligger samlet sett på nivå 6. De nivåbestemmende begrepene i NKR er i noen grad benyttet.

Utforming

Læringsutbyttebeskrivelsen er utformet som en kompetansebeskrivelse. Den viser hva kandidaten skal kunne, vite og være i stand til å gjøre ved fullført utdanning.

Faglig innhold/profil

Læringsutbyttebeskrivelsens innhold er mer fagspesifikt enn de generiske beskrivelsene i NKR. Læringsutbyttebeskrivelsen er egnet til å kommunisere godt med yrkesfeltet og andre utdanningsinstitusjoner. Læringsutbyttebeskrivelsen er egnet til å skille mellom ulike studier. Beskrivelsen viser så vel språklige kompetanser (gresk og hebraisk) som eksegese og formidling.

Konklusjon

Læringsutbyttebeskrivelsen for bachelor i bibelvitenskap ved Ansgar Teologiske Høgskole er i samsvar med NKR. Beskrivelsen er forbilledlig og oversiktlig. Det er korte, innholdsfulle og lettfattelige deskriptorer.

3.2 Det teologiske Menighetsfakultet

3.2.1 Bachelor – Ungdom, Kultur og Trosopplæring (UKT)

Læringsutbyttebeskrivelse tilsendt fra institusjonen (Merknad fra NOKUT: Beskrivelsen her er utformet som en tabell inndelt i bokser med kategoriene kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse. Kategoriene er sortert i en rekke overordnede begreper, som omfatter flere deskriptorer. Disse overordnede begrepene er ikke tatt med i rapporten. Læringsutbyttebeskrivelsen/deskriptorene er utformet i strekpunkter. Nedenfor representerer hvert kulepunkt et slikt strekpunkt. De sakkyndige har lest og vurdert læringsutbyttebeskrivelsen i den form den er tilsendt fra institusjonen.):

Kunnskap

Kandidaten:

- har god kunnskap om sentrale temaer innenfor den kristne tro og barne- og ungdomsteologi
- har kunnskap om religioner og livssyn som tro, tradisjon og livstolking
- har kjennskap til problemstillinger, prosesser, verktøy og metoder innen
- har kjennskap til ulike faglige perspektiver på ungdom og på kristent ungdomsarbeid, både nasjonalt og internasjonalt
- kan drøfte og kombinere teologi, religionspedagogikk og kulturkunnskap for å belyse barne- og ungdomsarbeid
- kan ajourføre seg faglig og anvende ervervet kunnskap på nye områder innenfor fagfeltet
- har kompetanse på ledelse av barne- og ungdomsarbeid i ulike kontekster
- kan fortolke, forhandle og videreføre den kristne tradisjon i møte med barn og unge i ulike kulturelle kontekster

Kunnskap knyttet til ulike studieretninger

- har kunnskap om ulike sider av organisasjon og ledelse
- har kunnskap om læringsteorier og menigheten som lærende fellesskap
- har fordypet kunnskap i nytestamentlig teologi og kirkebyggets teologi
- har god kunnskap om kirkens undervisning i historisk perspektiv
- har kjennskap til og erfaring med å arbeide didaktisk
- har kunnskap om kirkens læreplaner

Ferdigheter

Kandidaten:

- kan bringe relevant teori inn i praksisfeltet og reflektere over praksis i lys av denne
- har erfaring med ulike lederoppgaver
- har gode ferdigheter i å utøve ulike former for kristent barne- og ungdomsarbeid i ulike kontekster
- kan reflektere over egen og andres faglige utøvelse

- har evne til å rekruttere frivillige, veilede unge medarbeidere og selv la seg veilede og kunne endre kurs
- forstår sin egen rolle i et team og kan arbeide i team, bygge nettverk og samhandle med ulike grupper og institusjoner

Ferdigheter knyttet til ulike studieretninger

- kan skrive et større og selvstendig skriftlig arbeid innen selvvalgt emne der teori og praktisk erfaring kobles sammen
- kan tilrettelegge for læring i møte med ulike aldersgrupper

Generell kompetanse

Kandidaten:

- har innsikt i grunnleggende faglige og profesjonsetiske problemstillinger omkring maktforhold, grenser, seksualitet, egen rolle- og yrkesutøvelse og taushetsplikt
- forstår sin egen forbildefunksjon
- kan planlegge og gjennomføre varierte prosjekter
- har erfaring med å gjennomføre ulike trosopplæringstiltak og større arrangement
- kan kommunisere med barn og unge
- kan formidle kristen tro både i større og mindre sammenhenger
- kan bidra til å bygge nye tiltak i et barne- og ungdomsarbeid
- kan reflektere over kirkens rolle i et flerkulturelt samfunn

Sakkyndiges vurdering

Struktur

Læringsutbyttebeskrivelsen er delt inn i kategoriene kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse. De overordnede begrepene kategoriene er sortert under, gjør imidlertid ikke nødvendigvis beskrivelsen lett tilgjengelig. Med en slik struktur er det viktig at de forklarende overskriftene passer til de aktuelle deskriptorene, og det gir en uoversiktlig læringsutbyttebeskrivelse når flere deskriptorer er plassert sammen, sortert etter for eksempel «Faglig kvalifisering» (overordnet begrep) uten en tydelig markering av den enkelte deskriptor. Flere deskriptorer er dessuten plassert under feil kategori. Dette gjelder blant annet den fjerde siste og de to siste deskriptorene under kategorien kunnskap.

Nivå

Læringsutbyttebeskrivelsen ligger samlet sett på nivå 6. De nivåbestemmende begrepene i NKR er i noen grad benyttet.

Utforming

Læringsutbyttebeskrivelsen er utformet som en kompetansebeskrivelse, altså hva kandidaten skal kunne, vite og være i stand til å gjøre ved fullført utdanning.

Faglig innhold/profil

Læringsutbyttebeskrivelsens innhold er mer spesifikt enn de generiske beskrivelsene i NKR. Læringsutbyttebeskrivelsen er egnet til å kommunisere med yrkesfeltet og andre

utdanningsinstitusjoner og gir god innsikt i utdanningens innhold og profil. Læringsutbyttebeskrivelsen er egnet til å skille mellom ulike studier.

Konklusjon

Læringsutbyttebeskrivelsen for bachelor-Ungdom, Kultur og Trosopplæring (UKT) ved Det teologiske Menighetsfakultet er delvis i samsvar med NKR. Beskrivelsen er noe detaljrik, og institusjonen bør vurdere å slå sammen deskriptorer i mer overordnede punkter slik at hver deskriptor blir mer kortfattet.

3.2.2 Bachelor i teologi

Læringsutbyttebeskrivelse tilsendt fra institusjonen (Merknad fra NOKUT: Beskrivelsen her er utformet som en tabell inndelt i bokser med kategoriene kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse. Kategoriene er sortert i en rekke overordnede begreper, som ser ut til å omfatte flere deskriptorer. Disse overordnede begrepene er ikke tatt med her. Nedenfor representerer hvert kulepunkt en boks. De sakkyndige har lest og vurdert læringsutbyttebeskrivelsen i den form den er tilsendt fra institusjonen):

Kunnskap

Kandidaten...

- Har oversikt over teologi som fagfelt og kjennskap til de teologiske disipliners egenart, materiale, problemstillinger og metoder.
- Har kunnskap om Bibelen og kristne tradisjoner, slik disse kommer til uttrykk i ulike kirkesamfunn, og om kirkenes og religionens rolle i samtiden.
- Har kjennskap til et bredt spekter av teologiske emneområder, og innsikt i hvordan en videreutvikler egen teologisk kompetanse.

Ferdigheter

Kandidaten...

- Kan anvende tilegnet kunnskap på praktiske og teoretiske problemstillinger. Har en kvalifisert og bevisst tilnærming til formidling innenfor de fagfelter som er eksponert i studieprogrammet. Har innsikt i og tilgang til faglige verktøy og uttrykksformer, og har oversikt over relevant fagstoff.
- Kan anvende sin faglige kompetanse innenfor de teologiske fagområder som dekkes av studiet. Har grunnleggende ferdigheter i tolkning av bibeltekster og kunnskap om betydningen av den kristne kirkes tro, tradisjon og historie. Har grunnleggende kompetanse til å gjennomføre oppgaver knyttet til en kirkelig tjeneste på mellomhøyt nivå. Kan også gi avgrenset teologisk rådgivning.
- Kan motta veiledning og i samarbeid med andre ta del i planlegging og gjennomføring av oppgaver knyttet til aktuelle stillinger som krever teologisk kompetanse.

Generell kompetanse

Kandidaten...

- Kan reflektere over forholdet mellom egen identitet, tro og utøvelse av teologisk innsikt.
- Er fortrolig med ulike faglige perspektiver som er formidlet i studieprogrammet. Kan utveksle erfaringer og synspunkter som er formidlet i studieprogrammet. Kan utveksle erfaringer og synspunkter som bidrar til utvikling av god praksis.
- Har evne til selvstendig arbeid og deltar i teamarbeid, i tråd med etiske krav og retningslinjer.
- Har tilstrekkelig faglig kompetanse til å tilpasse seg endringer av arbeidsplaner.
- Har kunnskap om problemstillinger som stimulerer til en yrkesetisk grunnholdning i tilknytning til kirkelige tjenester.

Sakkyndiges vurdering

Struktur

Læringsutbyttebeskrivelsen er delt inn i kategoriene kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse. De overordnede begrepene kategoriene er sortert under, gjør imidlertid ikke nødvendigvis beskrivelsen mer tilgjengelig. Ved en slik struktur er det viktig at de forklarende overskriftene passer til de aktuelle deskriptorene i høyre kolonne, og det gir et uoversiktlig bilde når flere deskriptorer er plassert sammen i en rad uten tydelig markering av den enkelte deskriptor. Enkelte deskriptorer er plassert i feil kategori. Det kan se ut som om deskriptorer fra kategorien ferdigheter i NKR er plassert under kategorien generell kompetanse.

Nivå

Læringsutbyttebeskrivelsen er samlet sett på nivå 6 i NKR. Kategorien kunnskap synes imidlertid å være på et noe lavere nivå enn 6 fordi de nivåbestemmende begrepene som viser nivå 6 i NKR, ikke er benyttet. For eksempel benyttes «kunnskap» i deskriptoren istedenfor «god kunnskap», og for øvrig brukes begrepene «har oversikt over (...)» og «har kjennskap til (...)».

Utforming

Læringsutbyttebeskrivelsen er utformet som en kompetansebeskrivelse, altså hva kandidaten skal kunne, vite og være i stand til å gjøre ved fullført utdanning.

Faglig innhold/profil

Læringsutbyttebeskrivelsens innhold er mer fagspesifikt enn de generiske beskrivelsene i NKR. Læringsutbyttebeskrivelsen er egnet til å kommunisere med yrkesfeltet og andre utdanningsinstitusjoner og gir innsikt i utdanningens faglige innhold og profil.

Konklusjon

Læringsutbyttebeskrivelsen for bachelor i teologi ved Menighetsfakultetet er delvis i samsvar med NKR. Deskriptorene under kategorien kunnskap bør heves for å stemme med nivå 6. Beskrivelsen er likevel noe detaljrik, og institusjonen bør vurdere å slå sammen deskriptorene i mer overordnede

punkter slik at hver deskriptor blir mer kortfattet. Dette siste gjelder særlig for kategoriene ferdigheter og generell kompetanse.

3.2.3 Profesjonsstudiet i teologi (cand.theol.)

Læringsutbyttebeskrivelse tilsendt fra institusjonen:

(Merknad fra NOKUT: Beskrivelsen her er utformet som en tabell inndelt i bokser med kategoriene kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse. Kategoriene er sortert i en rekke overordnede begreper, som ser ut til å omfatte flere deskriptorer. Disse overordnede begrepene er ikke tatt med her.

Institusjonen har under cand.theol.-studiet vist til læringsutbyttebeskrivelser for både lavere og høyere grad. Institusjonen har vist læringsutbyttebeskrivelsen i to kolonner ved siden av hverandre. Disse gjengis i det følgende etter hverandre med lavere grad først og høyere grad deretter, hvert kulepunkt nedenfor representerer en boks som nevnt innledningsvis. De sakkyndige har lest og vurdert læringsutbyttebeskrivelsen i den form den er oversendt fra institusjonen):

Lavere grad

Kunnskap

Kandidaten...

- Har oversikt over teologi som fagfelt og kjennskap til de teologiske disipliners egenart, materiale, problemstillinger og metoder.
- Har gjennom bred innføring og begynnende disiplinstudium kunnskap om kristen tradisjon, om ulike kirkesamfunn og religioner, og om kirkens og religionens rolle i samtiden.
- Har kjennskap til hvordan en utvikler egen teologiske kompetanse.

Ferdigheter

Kandidaten...

- Kan utøve avgrensede deler av prestetjenesten under veiledning, herunder gudstjenestearbeid, forkynnelse og undervisning.
- Kan reflektere teologisk over observert og utført praksis.
- Kan anvende sin faglige kompetanse i de ulike teologiske disipliner til avgrenset teologisk rådgivning. Har grunnleggende ferdigheter i tolkning av bibeltekster og kunnskap om betydningen av den kristne kirkes tro, tradisjon og historie.
- Kan i samarbeid med andre ta del i planlegging og gjennomføring av avgrensede deler av prestetjenesten.
- Kan motta veiledning i rammen av studiet.

Generell kompetanse

Kandidaten...

- Kjenner til prestetjenestens forankring i god forvaltning av kropp, pust og stemme, og har evne til muntlig formidling.
- Kan reflektere over forholdet mellom egen identitet, tro og profesjonsutøvelse.
- Kan reflektere over prestetjeneste som kritisk og konstruktiv i spennet mellom tradisjon og innovasjon.
- Har evne til selvstendig arbeid og deltakelse i teamarbeid.

- Har god skriftlig og muntlig formuleringssevne.
- Har kunnskap om etiske problemstillinger med tilknytning til prestetjenesten.

Høyere grad

Kunnskap

Kandidaten...

- Har god kunnskap om den enkelte disiplins egenart, materiale, historie, problemstillinger og metoder, med spesialisert innsikt i et avgrenset område; og har god evne til å integrere kunnskapen på tvers av fag og å relatere den til prestetjenestens kontekster.
- Har gjennom videregående disiplinstudium, og tverrfaglig, hermeneutisk og kontekstuell teologisk arbeid avansert kunnskap om Bibelen og kristen tradisjon og om kirkens og religionens rolle i samtiden.
- Har god evne til å utvikle egen teologiske faglighet, ved kontinuerlig faglig oppdatering og integrasjon av erfaring og teologi.

Ferdigheter

Kandidaten...

- Kan anvende bred teologisk kompetanse i en selvstendig og samhandlende praktisk prestetjeneste, der alle pastorale praksiser inngår: Pastoral ledelse, gudtjenestearbeid og ritualforvaltning, forkynnelse, sjelesorg og undervisning.
- Kan bruke teologisk teori i en faglig reflektert prestetjeneste.
- Kan anvende sin faglige kompetanse i selvstendig teologisk rådgivning.
- Kan tolke bibeltekster og reflektere kirkens tro, tradisjon og historie inn i aktuelle kontekster.
- Kan gjennomføre et selvstendig, avgrenset forsknings- eller utviklingsprosjekt under veiledning og i tråd med gjeldende forskningsetiske normer.
- Kan lede et team i planlegging og gjennomføring av de ulike oppgaver som hører til prestetjenesten.

Generell kompetanse

Kandidaten...

- Er bevisst prestetjenestens forankring i kropp, pust og stemme, har god evne til tilstedeværelse og muntlig formidling, og kan øve og videreutvikle dette.
- Kan utøve prestetjeneste med høy grad av refleksjon over forholdet mellom egen identitet, tro og profesjonsutøvelse.
- Kan utøve prestetjeneste med høy grad av bevissthet om egen rolle som kritisk og konstruktiv aktør i spennet mellom tradisjon og innovasjon.
- Kan utøve prestetjenesten ansvarlig, med høy grad av selvstendighet og med høy grad av involvering og samhandling, og med evne til å veksle mellom disse.
- Har meget god skriftlig og muntlig formuleringssevne.

- Kan utøve prestetjeneste med høy grad av moralsk bevissthet, evner å analysere relevante profesjonsetiske problemstillinger.

Sakkyndiges vurdering

Struktur

Læringsutbyttebeskrivelsene er delt inn i kategoriene kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse, men noen deskriptorer er plassert i feil kategori.

De overordnede begrepene kategoriene er sortert under, gjør imidlertid ikke nødvendigvis beskrivelsen lett tilgjengelig. Ved en slik struktur er det viktig at de forklarende overskriftene passer til de aktuelle deskriptorene i høyre kolonne, og det gir et uoversiktlig bilde når flere deskriptorer er plassert sammen i en rad uten tydelig markering av den enkelte deskriptor. Antallet deskriptorer er omfattende på begge nivå.

Her er læringsutbyttebeskrivelser for både en lavere og en høyere grad innenfor cand.theol.-graden. Det er uklart hva de to «utdanningsløpene» leder til, og hva som er sluttkompetansen for studiet samlet sett. Det fremgår ikke tydelig om det kan utskrives vitnemål etter fullført lavere grad. Vi er imidlertid kjent med at det i Norge normalt er slik at en læringsutbyttebeskrivelse for en integrert utdanning på mastergradsnivå kun skal vise den sluttkompetansen kandidaten har etter fullført grad på høyere grads nivå.

I Danmark har man i den senere tid i større grad begynt å vurdere et bachelorgradsstudium både som en ferdig utdanning som leder til en jobb, men som også kan lede til et mastergradsstudium. Sett fra et dansk perspektiv ville det derfor være viktig å tydeliggjøre hvilken sluttkompetanse et lavere grads studium i dette tilfellet vil gi.

Nivå

Læringsutbyttebeskrivelsen synes samlet å ligge på nivå 7 i NKR. Nivået er imidlertid uklart fordi både lavere og høyere grad er synliggjort i samme læringsutbyttebeskrivelse.

Utforming

Læringsutbyttebeskrivelsen er utformet som en kompetansebeskrivelse, altså hva kandidaten skal kunne, vite og være i stand til å gjøre ved fullført utdanning.

Faglig innhold/profil

Læringsutbyttebeskrivelsens innhold er mer spesifikt enn de generiske beskrivelsene i NKR. Flere av deskriptorene innen både kategoriene kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse synes å være eksklusivt knyttet til prestetjenesten, f.eks. «Kan bruke teologisk teori i en faglig reflektert prestetjeneste, der alle pastorale praksiser inngår», «Kan utøve prestetjeneste med høy grad av refleksjon over forholdet mellom egen identitet, tro og profesjonsutøvelse», «Kan utøve prestetjeneste med høy grad av moralsk bevissthet, evner å analysere relevante profesjonsetiske problemstillinger». Fagprofilen blir på denne måten noe snever. Læringsutbyttebeskrivelsen er imidlertid slik sett egnet til å skille mellom ulike studier.

Konklusjon

Læringsutbyttebeskrivelsen for profesjonsstudiet i teologi (cand.theol.) ved Menighetsfakultet er delvis i samsvar med NKR. Beskrivelsen er noe detaljrik og synes utelukkende å sikte på prestedtjeneste. Institusjonen bør vurdere å slå sammen deskriptorene i mer overordnede punkter slik at hver deskriptor blir mer kortfattet. Dette siste gjelder særlig for kategoriene ferdigheter og generell kompetanse.

3.2.4 Ph.d. i teologi

Læringsutbyttebeskrivelse tilsendt fra institusjonen (Merknad fra NOKUT: Kategoriene er nummerert. Her er hvert nummer representert ved ett kulepunkt):

Ph.d.-programmet ved MF har integrert og implementert det europeiske og nasjonale kvalifikasjonsrammeverket (EQF/NKR) for forskerutdanningen (jf. også Ph.d.-forskriften § 8,1). De 11 målene for kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse er integrert i de enkelte studieemner og studiekravene der (jf. behandlingen i Forskningsutvalget sak 27/11 og 41/11).

Kvalifikasjonsrammeverket beskriver innholdet i den totale kvalifikasjonen. Det er helheten av det ferdig gjennomførte studieprogrammet/forskerutdanningen som skal gi kvalifikasjonen.

Sammenfattende ser målene i kvalifikasjonsrammeverket for ph.d.-utdanningen slik ut (momentet «og/eller kunstnerisk» er tatt ut her da denne institusjonen ikke har kunstfaglige ph.d.-emner):

Kunnskap

Kandidaten...

- er i kunnskapsfronten innenfor sitt fagområde og behersker fagområdets historie, vitenskapsteori problemstillinger og metoder
- kan vurdere hensiktsmessigheten og anvendelsen av ulike metoder og prosesser i forskning og faglige utviklingsprosjekter
- kan bidra til utvikling av ny kunnskap, nye teorier, metoder, fortolkninger og dokumentasjonsformer innenfor fagområdet

Ferdigheter

Kandidaten...

- kan formulere problemstillinger for, planlegge og gjennomføre forskning og faglig utviklingsarbeid
- kan drive forskning og faglig utviklingsarbeid på høyt internasjonalt nivå
- kan håndtere komplekse faglige spørsmål og utfordre etablert kunnskap og praksis på fagområdet

Generell kompetanse

Kandidaten...

- kan identifisere nye relevante etiske problemstillinger og utøve sin forskning med faglig integritet
- kan styre komplekse tverrfaglige arbeidsoppgaver og prosjekter
- kan formidle forsknings- og utviklingsarbeid gjennom anerkjente nasjonale og internasjonale kanaler
- kan delta i debatter innenfor fagområdet i internasjonale fora
- kan vurdere behovet for, ta initiativet til og drive innovasjon.

Forskerutdanningen er i stor grad et individualisert og spesialisert studieløp, lagt opp i fellesskap mellom ph.d.-kandidat og veiledere. Det selvstendige forskningsarbeid utgjør den dominerende delen av utdanningen (150 stp). Det felles opplæringsdelen er begrenset i forhold til dette (30 stp). Dette støtter og viser til gjennomføring i det enkelte ph.d.-prosjekt.

Alle de 11 elementene i kvalifikasjonsrammeverket er gjort rede for i programbeskrivelsen og emnebeskrivelsen. Noen ganger aktualiseres den samme kvalifikasjonen i flere studieemner. Forskerutdanningen er en hermeneutisk helhet der samspillet mellom de forskjellige faktorene er vesentlig. Forskerutdanningen forbereder og øver de enkelte kvalifikasjonene.

Kvalifikasjonsprosessen

Det er fagmiljøenes og veiledernes oppgave å konkretisere de generelle beskrivelsene for sitt eget fagområde og tilhørende studieretning i forskerutdanningen. Kvalifikasjonen skal utvikles for den enkelte kandidat i tett samarbeid med faglige veiledere og faglig forskningsmiljø.

Tilegnelsen av den individuelle kvalifikasjonen skjer hovedsakelig i form av konkret arbeid og aktiviteter knyttet til veiledningen av denne. Det er særlig her følgende momenter foregår:

- kilde/informantutvelgelse, datainnsamling
- kilde/dataanalyse og vurdering
- utprøving, anvendelse og utvikling av adekvate metoder og adekvat teori knyttet til forskningsprosjektet
- faglig og metodisk modning og utvikling, faglige diskusjoner, samarbeid, samhandling
- skriftlig og muntlig utforming og formidling
- oa.

Kvalifikasjonen i forskerutdanningen prøves først og fremst som en helhet ved avslutning av studieprogrammet, der komitébedømmelse, forsvaret av avhandlingen og prøve-forelesning indikerer om kvalifikasjonen er oppnådd (bestått) eller ikke.

Hovedmålet er en kvalifisert «early stage researcher», synliggjort og dokumentert gjennom avhandlingsarbeidet og forsvaret av det.

Sakkyndiges vurdering

Struktur

Læringsutbyttebeskrivelsen er delt inn kategoriene kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse, og deskriptorene er plassert under riktig kategori. Klar og oversiktlig oppstilling, men noe kortfattet, og er en kopi av NKR.

Nivå

Læringsutbyttebeskrivelsen ligger samlet sett på nivå 8 i NKR idet det legges vekt på så vel forskning, faglig utviklingsarbeid, og det å kunne håndtere komplekse problemstillinger.

Utforming

Læringsutbyttebeskrivelsen er utformet som en kompetansebeskrivelse, altså hva kandidaten skal kunne, vite og være i stand til å gjøre etter fullført utdanning.

Faglig innhold/profil

Læringsutbyttebeskrivelsen er ikke fagspesifikk, og derfor ikke egnet til å kommunisere med yrkesfeltet og andre utdanningsinstitusjoner. Beskrivelsen gir ingen innsikt i utdanningens faglige innhold og profil.

Konklusjon

Læringsutbyttebeskrivelsen for ph.d. i teologi ved Menighetsfakultetet er i samsvar med NKR, men den kommuniserer ikke hvilket fagområde den gjelder. Institusjonen bør utarbeide fagspesifikke deskriptorer.

3.2.5 Vurdering av progresjonen mellom nivåene i læringsutbyttebeskrivelsene fra Det teologiske Menighetsfakultet

Det er klar progresjon mellom de tre nivåene fra bachelor i teologi via profesjonsstudiet i teologi til ph.d. i teologi. Progresjonen ville imidlertid vært jevnere om læringsutbyttebeskrivelsene for nivå 7 var på et høyere nivå. Progresjonen mellom nivå 6 og nivå 7 er i vesentlig grad mindre enn den er mellom nivå 7 og 8.

Menighetsfakultetet burde utforme læringsutbyttebeskrivelsene på nivå 6 og 7 på samme måte som læringsutbyttebeskrivelsene på nivå 8 for så vidt gjelder struktur og nivå, men beholde det faglige innholdet. Læringsutbyttebeskrivelsene på nivå 6 og 7 er blant de lengste som er vurdert av de sakkyndige i denne evalueringen.

3.3 Fjellhaug internasjonale Høgskole

3.3.1 Bachelor i teologi og misjon

Læringsutbyttebeskrivelse tilsendt fra institusjonen:

En kandidat med fullført kvalifikasjon skal ha følgende totale læringsutbytte definert i kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse:

Kunnskap

- ha kunnskap om Bibelen som helhet og kunnskap om utvalgte sentrale deler
- ha kunnskap om kristendommens historie, utbredelse og den kristne kirkes tros- og livstolkning
- ha kunnskap om de store verdensreligionene med utgangspunkt i deres historiske utvikling, lære og praktiske funksjon
- ha kunnskap om ulike livssyn og særtrekk ved nyreligiøsitet
- ha kunnskap om ulike etiske modeller og
- ha kunnskap om Vestens filosofi- og vitenskapshistorie og utvalgte religionsfilosofiske problemstillinger
- ha kunnskap om kirkens misjonsoppdrag og drøfte hvordan det kristne misjonsoppdragets grunnlag og målsetting kan gjennomføres i vår egen tid

Ferdigheter

- kunne planlegge og gjennomføre formidling om kristen tro og lære i ulike kirkelige og undervisningsmessige sammenhenger
- kunne anvende ulike hermeneutiske metoder og verktøy i fortolkningen av tekster og særlig bibeltekster
- fortolke (eksegere) bibeltekster på grunnlag av både norsk og gresk tekst
- ha evne til å møte mennesker med ulike religiøse eller teologiske oppfatninger med kunnskap og respekt
- drøfte utfordringer som det flerkulturelle og flerreligiøse samfunnet medfører og kunne bidra til konstruktiv dialog mellom ulike religioner og kulturer
- kan beherske relevante faglige verktøy, teknikker og arbeidsformer

Generell kompetanse

- kan skrive fagoppgaver på høyere nivå innenfor rammen av 1. syklus
- ha evne til å bidra og utvikle ulike former for dialog i religiøse og etiske spørsmål
- kan bidra til utvikling av god praksis innenfor fagområdet ut ifra faglige forutsetninger og innsikt i yrkesetiske problemstillinger

Sakkyndiges vurdering

Struktur

Læringsutbyttebeskrivelsen er delt inn i kategoriene kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse, og deskriptorene er i all hovedsak plassert under riktig kategori. Dette gjelder likevel ikke fullt ut for kategoriene ferdigheter og generell kompetanse. For eksempel kunne deskriptoren «kunne planlegge og gjennomføre formidling om kristen tro og lære i ulike undervisningsmessige sammenhenger» vært plassert under kategorien generell kompetanse.

Nivå

Nivået synes å være noe lavere enn nivå 6. Under kategorien kunnskap mangler imidlertid enkelte av de nivåbestemmende begrepene som viser nivå 6 i NKR, for eksempel «har bred kunnskap (...)» og «kan oppdatere seg (...)».

Utforming

Læringsutbyttebeskrivelsen er utformet som en kompetansebeskrivelse, altså hva kandidaten skal kunne, vite og være i stand til å gjøre ved fullført utdanning.

Faglig innhold/profil

Læringsutbyttebeskrivelsens innhold er mer fagspesifikt enn de generiske beskrivelsene i NKR. Læringsutbyttebeskrivelsen er egnet til å kommunisere med yrkesfeltet og andre utdanningsinstitusjoner, og gir noe innsikt i utdanningens faglige innhold og profil.

Konklusjon

Læringsutbyttebeskrivelsen for bachelor i teologi og ledelse ved Fjellhaug internasjonale Høgskole er delvis i samsvar med NKR. Nivået synes noe lavere enn nivå 6 ved at enkelte av deskriptorene som er nivåbestemmende for nivå 6 i NKR, mangler under kategorien kunnskap. Institusjonen bør utarbeide en læringsutbyttebeskrivelse som er i samsvar med nivå 6 i NKR.

3.3.2 Master i teologi og misjon

Læringsutbyttebeskrivelse tilsendt fra institusjonen:

En kandidat med fullført kvalifikasjon skal ha følgende totale læringsutbytte definert i kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse:

Kunnskap

- har avansert kunnskap om sentrale teologiske temaer og tekster i Det gamle og Det nye testamentet
- har avansert kunnskap om sentrale lærepunkter i den kristne tro
- har avansert kunnskap om den kristne kirkes misjonsoppdrag og trender i moderne misjonstenking
- har avansert kunnskap om ulike modeller og strategier for menighetsbygging

- har avansert kunnskap om trender i moderne teologisk hermeneutikk og hermeneutikkens betydning og relevans for teologien og forståelsen av forskjellige livssyn

Ferdigheter:

- kan planlegge og gjennomføre kristen formidling på ulike nivåer, både i skole-, menighets- og i fagteologisk sammenheng
- kan anvende ulike hermeneutiske metoder og verktøy i fortolkningen av tekster og særlig bibeltekster
- kan analysere og forholde seg kritisk til ulike informasjonskilder og anvende disse til å strukturere formelle faglige resonnementer
- kan gjennomføre et selvstendig avgrenset teologisk utviklingsprosjekt under veiledning og i tråd med gjeldende forskningsetiske normer

Generell kompetanse:

- kan skrive fagoppgaver på høyere nivå innenfor rammen av 2. syklus
- ha evne til å bidra og utvikle ulike former for dialog i religiøse og etiske spørsmål
- analysere faglig relevante fag-, yrkes- og forskningsetiske problemstillinger
- kan formidle omfattende selvstendig arbeid og beherske fagområdets uttrykksformer
- kan kommunisere teologiske problemstillinger, analyser og konklusjoner, både med spesialister og til allmennheten

Sakkyndiges vurdering

Struktur

Læringsutbyttebeskrivelsen er delt inn i kategoriene kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse, og deskriptorene er plassert under riktig kategori. Imidlertid savnes for eksempel deskriptoren «kan anvende kunnskap på nye områder innenfor fagfeltet» under kategorien kunnskap.

Nivå

Nivået synes samlet sett å være på nivå 7. Under kategorien kunnskap mangler imidlertid enkelte av de nivåbestemmende begrepene som viser nivå 7 i NKR, for eksempel «har avansert kunnskap innenfor fagområdet og spesialisert innsikt i et avgrenset område» og «kan anvende kunnskap på nye områder innenfor fagfeltet».

Utforming

Læringsutbyttebeskrivelsen er utformet som en kompetansebeskrivelse, altså hva kandidaten skal kunne, vite og være i stand til å gjøre ved fullført utdanning.

Faglig innhold/profil

Læringsutbyttebeskrivelsens innhold er mer fagspesifikt enn de generiske beskrivelsene i NKR. Læringsutbyttebeskrivelsen er egnet til å kommunisere med yrkesfeltet og andre utdanningsinstitusjoner, og gir noe innsikt i utdanningens faglige innhold og profil.

Konklusjon

Læringsutbyttebeskrivelsen for master i teologi og ledelse ved Fjellhaug internasjonale Høgskole er bare delvis i samsvar med NKR. Nivået synes noe lavere enn nivå 7 ved at enkelte av deskriptorene som er nivåbestemmende for nivå 7 i NKR, mangler. Institusjonen bør utarbeide en læringsutbyttebeskrivelse som er i samsvar med nivå 7 i NKR.

3.3.3 Vurdering av progresjonen mellom nivåene i læringsutbyttebeskrivelsene fra Fjellhaug internasjonale Høgskole

Det er god progresjon i de momenter som nevnes i læringsutbyttebeskrivelsene fra Fjellhaug internasjonale Høgskole. Nivå 7 utvikler og fordyper nivå 6.

3.4 Høyskolen for Ledelse og Teologi

3.4.1 Bachelor i teologi og ledelse

Læringsutbyttebeskrivelsene tilsendt fra institusjonen:

En kandidat med fullført kvalifikasjon skal ha følgende totale læringsutbytte definert i kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse:

Kunnskap

Kandidaten...

- har god kunnskap om Bibelen og den kristne tradisjon
- har god kunnskap om sentrale teologiske og etiske tema – og om frikirkelig og Pentekostalbaptistisk spiritualitet
- har god kunnskap om hva det Nye Testamentets visjon om Guds rike betyr for menighetsbygging, misjon og kristent samfunnsengasjement i dag
- har kjennskap til teologiske modeller for tjenende og transformativ ledelse i kirker og andre organisasjoner
- har god kunnskap om vitenskapelige metoder for filosofisk refleksjon og dialog
- har god kunnskap om religion og kultur i den senmoderne globale kontekst, kunnskap om kulturanalyse og om ulike modeller for religionsdialog

Ferdigheter

Kandidaten...

- har evne til å samarbeide og lede gode fellesskap inspirert av urkirken
- har evne til dialog på tvers av kulturer og konflikter
- har lært å anvende modeller for kritisk akademisk refleksjon over eget og andres ståsted
- har evne til å utvikle dømmekraft gjennom praktisk erfaring, kunnskapsbasert refleksjon og autentisk kristen spiritualitet

Generell kompetanse

Kandidaten...

kan bidra til transformativ praksis i menighet og samfunn – gjennom å integrere ortho-praxis (rett handling), ortho-doxy (rett tro) og ortho-pathy (rette affeksjoner) i Den hellige ånds kraft – i dialog med andre i det senmoderne samfunnet.

Sakkyndiges vurdering

Struktur

Læringsutbyttebeskrivelsen er delt inn i kategoriene kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse, og deskriptorene er plassert under riktig kategori, men det mangler enkelte deskriptorer. Både kategoriene ferdigheter og generell kompetanse er noe mangelfullt beskrevet. Dette gjelder i særdeleshet kategorien generell kompetanse.

Nivå

Kategorien kunnskap er i all hovedsak i samsvar med nivå 6 i NKR. Under kategoriene ferdigheter og generell kompetanse mangler flere av de nivåbestemmende begrepene i NKR. Dette gjør det vanskelig å se nivået.

Utforming

Læringsutbyttebeskrivelsen er utformet som en kompetansebeskrivelse, altså hva kandidaten skal kunne, vite og være i stand til å gjøre ved fullført utdanning.

Faglig innhold/profil

Læringsutbyttebeskrivelsens innhold er mer fagspesifikt enn de generiske beskrivelsene i NKR. Læringsutbyttebeskrivelsen er egnet til å skille studiet fra andre studier. Mange av deskriptorene i de generiske beskrivelsene mangler imidlertid. Dette gjelder spesielt under kategorien generell kompetanse.

Konklusjon

Læringsutbyttebeskrivelsen for bachelor i teologi og ledelse ved Høyskolen for Ledelse og Teologi er ikke i samsvar med NKR ved at mange av deskriptorene mangler. Høyskolen bør sørge for å utarbeide flere deskriptorer i samsvar med NKR. Særlig gjelder dette for kategorien generell kompetanse.

3.5 Misjonshøgskolen

3.5.1 Profesjonsstudiet i teologi (cand. theol.)

Læringsutbyttebeskrivelse tilsendt fra institusjonen:

Læringsutbyttebeskrivelse

Studentene skal etter gjennomført studium være i stand til

- å forstå og fortolke den lokale og globale konteksten hvor menigheten har sitt virke
- å lede og inspirere et team av medarbeidere
- å se sammenhengen mellom de ulike disipliner i studiet og de praktiske kirkelige utfordringer
- å forstå hva det vil si å være en misjonar kirke og anvende denne forståelsen i ulike sammenhenger
- å drive strategisk planarbeid for menighetsutvikling, og være i stand til å sette slike planer ut i livet
- å planlegge og lede menighetens gudstjenester
- å formidle den kristne tro på en relevant måte gjennom forkynnelse og undervisning
- å veilede mennesker på ulike stadier på troens vei
- å kunne gjøre den kristne tro gjeldende i forhold til akademiske, religiøse, kulturelle og sosiale utfordringer.

Sakkyndiges vurdering

Struktur

Det legges til grunn at dette er et profesjonsstudium som samlet sett skal være på nivå 7 i NKR på studieprogramnivå. Innsendt dokumentasjon synes å vise at læringsutbyttebeskrivelsen er slik inndelt på emnenivå. I denne evalueringen er det imidlertid kun læringsutbyttebeskrivelsen på studieprogramnivå som evalueres, og denne er ikke inndelt i kategoriene kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse.

Nivå

Det er vanskelig å kjenne igjen nivået fra de generiske beskrivelsene på nivå 7 i NKR, da det ikke er benyttet noen av de nivåbestemmende begrepene som viser nivå i NKR.

Utforming

Læringsutbyttebeskrivelsen er utformet som en kompetansebeskrivelse, altså hva kandidaten skal vite, kunne og være i stand til gjøre etter endt studium.

Faglig innhold/profil

Læringsutbyttebeskrivelsens innhold er mer fagspesifikt enn de generiske beskrivelsene i NKR. Læringsutbyttebeskrivelsen er likevel ikke egnet til å kommunisere med yrkesfeltet og andre utdanningsinstitusjoner pga. den manglende nivåbeskrivelsen. Læringsutbyttebeskrivelsen er likevel egnet til å skille mellom ulike studier.

Konklusjon

Læringsutbyttebeskrivelsen for profesjonsstudiet i teologi ved Misjonshøgskolen er ikke i samsvar med NKR verken når det gjelder struktur eller nivå. Misjonshøgskolen bør utforme læringsutbyttebeskrivelser som er i samsvar med struktur og nivå i NKR.

3.5.2 Ph.d.-studiet i teologi

Læringsutbyttebeskrivelse tilsendt fra institusjonen:

Having successfully completed the PhD program:

- with regard to knowledge, the candidate has a good understanding of the material, methodology, theories, and hermeneutics of the discipline and thematic field of the study,
- with regard to skills, the candidate has the ability to utilize the knowledge to solve problems or tasks within the discipline and thematic field of study,
- and with regard to general competence, the candidate has the ability to utilize the knowledge and skills in an independent manner in different situations.

Sakkyndiges vurdering

Struktur

Læringsutbyttebeskrivelsen er inndelt i kategoriene kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse, men er svært knapp. De fleste av deskriptorene i NKR mangler.

Nivå

Læringsutbyttebeskrivelsene er på et for lavt nivå i forhold til nivå 8 i NKR. De nivåbestemmende begrepene som brukes indikerer snarere nivå 6 i NKR.

Utforming

Læringsutbyttebeskrivelsene er utformet som kompetansebeskrivelse, altså hva kandidaten skal kunne, vite og være i stand til å gjøre ved fullført utdanning.

Faglig innhold/profil

Mange av deskriptorene mangler, og læringsutbyttebeskrivelsen er ikke fagspesifikk.

Konklusjon

Læringsutbyttebeskrivelsen for ph.d.-studiet i teologi ved Misjonshøgskolen er ikke i samsvar med NKR. Institusjonen bør utforme læringsutbyttebeskrivelse som i struktur, nivå og faglig innhold er i samsvar med NKR.

3.5.3 Vurdering av progresjon mellom nivåene i læringsutbyttebeskrivelsene fra Misjonshøgskolen

Læringsutbyttebeskrivelsene viser ikke progresjon mellom bachelor- og masterstudiet da begge nivåene omfattes av samme læringsutbyttebeskrivelse. Utvikling i progresjon fra nivå 6/7 og nivå 8 tilsvarer ikke progresjonskravet i NKR.

3.6 NLA Høgskolen

3.6.1 Bachelor i teologi

Læringsutbyttebeskrivelse innsendt fra institusjonen:

NLA Høgskolen har sendt inn to sett av læringsutbyttebeskrivelser. Komiteen har valgt å vurdere læringsutbyttebeskrivelsen for 2015-2016.

Læringsutbytte

Studiet har et overordnet siktemål som favner om faglig kompetanse, yrkesmessig kvalifisering og personlig dannning.

Kunnskap

Studenten skal ha

- grunnleggende kjennskap til sentrale bibeltekster og ha bestått eksamener i bibelhebraisk og nytestamentlig gresk
- kjennskap til kirkehistoriske epoker, sentrale hendelser i kirkens historiske utvikling og kunnskap om de viktigste kristne kirker og trossamfunn
- oversikt over den historiske utviklingen til de store verdensreligionene jødedom, islam, hinduisme og buddhisme, og deres utbredelse i verden i dag
- kunnskap om religiøst mangfold og religionsdialog i dagens Norge

Ferdigheter

Studenten skal kunne

- reflektere over kristendommens og andre religioners tekster i lys av deres historiske kontekst og senere virkningshistorie
- anvende og aktualisere dette inn i ulike kontekster, som kirke og skole.
- reflektere over de kulturelle uttrykk og bidrag til livstolkning som kristendommen har gitt i det norske samfunnet.

Generell kompetanse

Studenten skal ha tilegnet seg

- faglige kvalifikasjoner for yrkesliv og videre utdanning
- yrkesetiske holdninger

Sakkyndiges vurdering

Struktur

Læringsutbyttebeskrivelsen er delt inn i kategoriene kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse. Flere av deskriptorene mangler imidlertid. Dette gjelder for eksempel «kjenner til forsknings- og utviklingsarbeid innenfor fagområdet» under kategorien kunnskap, «kan beherske relevante faglige verktøy, teknikker og uttrykksformer» under kategorien ferdigheter og «kan formidle sentralt fagstoff som teorier, problemstillinger og løsninger både skriftlig, muntlig og gjennom andre relevante

uttrykksformer» under kategorien generell kompetanse. Det er ubalanse mellom de tre kategoriene ved at det er få deskriptorer under kategoriene ferdigheter og generell kompetanse.

Nivå

Læringsutbyttebeskrivelsen benytter i liten grad de nivåbestemmende begrepene som indikerer nivå 6 i NKR. Nivået synes noe lavt i forhold til nivå 6 i NKR.

Utforming

Læringsutbyttebeskrivelsen er utformet som en kompetansebeskrivelse, altså hva kandidaten skal kunne, vite og være i stand til å gjøre ved fullført utdanning.

Faglig innhold/profil

Læringsutbyttebeskrivelsen er mer fagspesifikk enn de generiske beskrivelsene i NKR.

Læringsutbyttebeskrivelsen er egnet til å kommunisere med yrkesfeltet og andre utdanningsinstitusjoner og gir noe innsikt i utdanningens faglige innhold og profil.

Læringsutbyttebeskrivelsen er egnet til å skille mellom ulike studier. Læringsutbyttebeskrivelsen er imidlertid svært knapp.

Konklusjon

Læringsutbyttebeskrivelsen for bachelor i teologi ved NLA Høgskolen er ikke i samsvar med NKR. Høgskolen bør utarbeide fyldigere deskriptorer som er på nivå 6 i NKR.

3.7 Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet (NTNU)

3.7.1 Bachelor i religionsvitenskap

Læringsutbyttebeskrivelse tilsendt fra institusjonen:

Bachelorstudiet i religionsvitenskap har tre hovedmål:

1. Kandidaten skal opparbeide seg systematisk og sammenlignende perspektiv på religion og livssyn i historie og nåtid, både på tvers av og innenfor ulike kulturer og sosiale miljø.
2. Kandidaten skal opparbeide seg grunnleggende kvalifikasjoner for å arbeide innen undervisning, media, offentlig og privat forvaltning der det er behov for religionsvitenskapelig kunnskap.
3. Kandidaten skal være kvalifisert for opptak til videre masterstudier ved studieprogrammer som er nærmere angitt i studieplanen, såfremt de oppfyller karakterkravene.

Kunnskap

Bachelorkandidatene i religionsvitenskap har:

- brede, grunnleggende kunnskaper om verdens religioner og religiøse tradisjoner i historie og nåtid
- grunnleggende kunnskap om fagets historie, teorier og metoder
- dypere kjennskap til nyere forskningsarbeid innen ett eller flere felt om religion, samfunn og kultur i moderne tid
- kunnskap om hva som konstituerer god vitenskapelig skikk om kildebruk og referanser
- lært selv å oppdatere sine egne kunnskaper innenfor feltet

Ferdigheter

Bachelorkandidatene i religionsvitenskap kan:

- analysere, gjøre rede for, sammenligne og diskutere kilder og forskning
- anvende relevante faglige analyseverktøy, -teknikker og uttrykksformer
- anvende relevant fagkunnskap på problemstillinger og treffe begrunnede valg
- anvende god skikk i kilde- og referansebruk

Generell kompetanse

Bachelorkandidatene i religionsvitenskap kan:

- presentere og formidle problemstillinger og synspunkter i sentralt fagstoff i skriftlig form og etter god akademisk skikk
- analysere og drøfte tema kritisk og selvstendig
- planlegge og gjennomføre individuelle prosjekt av middels varighet og omfang anvende religionskunnskap i kulturforståelse og samfunnsanalyse

Sakkyndiges vurdering

Struktur

Læringsutbyttebeskrivelsen er delt inn i kategoriene kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse, og de deskriptorene som er tatt med, er plassert under riktig kategori. Flere deskriptorer mangler imidlertid.

Nivå

Læringsutbyttebeskrivelsen ligger samlet sett på nivå 6 i NKR. Under kategoriene ferdigheter og generell kompetanse er de nivåbestemmende begrep som indikerer nivå i NKR, i mindre grad brukt enn under kategorien kunnskap.

Utforming

Læringsutbyttebeskrivelsen er utformet som en kompetansebeskrivelse, altså hva kandidaten skal kunne, vite og være i stand til å gjøre ved fullført utdanning.

Faglig innhold/profil

Læringsutbyttebeskrivelsens innhold er mer fagspesifikt enn de generiske beskrivelsene i NKR. Teksten er imidlertid noe kort. Læringsutbyttebeskrivelsen har i liten grad en tydelig fagspesifikk religionsvitenskapelig profil ved at faget religionsvitenskap kun er vist i innledningen av kategoriene, og i en av deskriptorene under kategorien kunnskap. Læringsutbyttebeskrivelsen er i mindre grad egnet til å kommunisere med yrkesfeltet og andre utdanningsinstitusjoner. Læringsutbyttebeskrivelsen er også i mindre grad egnet til å skille mellom ulike studier.

Konklusjon

Læringsutbyttebeskrivelsen for bachelor i religionsvitenskap ved NTNU er bare delvis i samsvar med NKR. NTNU bør omarbeide deskriptorene, særlig under kategoriene ferdigheter og generell kompetanse, for å tydeliggjøre både nivå og faglig innhold i studiet.

3.7.2 Master i religionsvitenskap

Læringsutbyttebeskrivelse tilsendt fra institusjonen:

Læringsmål

Masterutdanning i religionsvitenskap har tre hovedmål:

1. Kandidaten skal ha inngående kunnskap innenfor sitt fagfelt
2. Kandidaten skal være faglig kvalifisert for karriere innen undervisning, institusjoner, organisasjoner og næringer hvor det er behov for religionsvitenskapelig innsikt og kunnskap.
3. Kandidaten skal være kvalifisert for forskerutdanning eller annen karriere der analyse, utredning og formidling utgjør en vesentlig del av virksomheten.

Kunnskap

Masterkandidatene i religionsvitenskap har

- dypere kunnskap om fagets teoridannelse og metodetilfang, deri opptatt teoridannelser og metoder fra relevante fag
- dyp kjennskap til ett forskningsfelt med dertil tilhørende kilder
- grunnleggende innsikt i etiske krav og problemstillinger knyttet til faglig arbeid

Ferdigheter

Masterkandidatene i religionsvitenskap kan

- anvende fagets teorier og metoder i faglig arbeid
- analysere faglig relevante kilder i et selvstendig arbeid
- analysere og vurdere fagets teorier, metoder og resultat på selvstendig grunnlag
- vurdere relevante forskningsetiske problemstillinger og gjennomføre forskningsprosjekt i tråd med god skikk

Generell kompetanse

Masterkandidatene i religionsvitenskap kan

- arbeide selvstendig i et prosjekt av lengre varighet, fra konstruksjon av problemstillinger til innsamling og analyse av materiale og forskning
- skrive tekster med struktur, progresjon, sammenheng og argumentasjon
- forstå og reflektere kritisk over fagets rolle i bredere samfunnsperspektiv

Sakkyndiges vurdering

Struktur

Læringsutbyttebeskrivelsen er delt inn i kategoriene kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse, og de deskriptorene som er med, er plassert under riktig kategori. Beskrivelsen er imidlertid kort og mangler derfor flere deskriptorer, for eksempel «ha avansert kunnskap», «kan anvende kunnskap», «kan analysere og forholde seg kritisk» og «bidra til nytenking».

Nivå

Læringsutbyttebeskrivelsen ligger samlet sett på nivå 7. Under kategoriene ferdigheter og generell kompetanse er de nivåbestemmende begrep som indikerer nivå i NKR, i imidlertid liten grad brukt.

Utforming

Læringsutbyttebeskrivelsen er utformet som en kompetansebeskrivelse, altså hva studenten skal kunne, vite og være i stand til å gjøre ved fullført utdanning.

Faglig innhold/profil

Læringsutbyttebeskrivelsens innhold er mer fagspesifikt enn de generiske beskrivelsene i NKR. Læringsutbyttebeskrivelsen har i liten grad en tydelig fagspesifikk religionsvitenskapelig profil ved at faget religionsvitenskap kun benyttes i innledningen av kategoriene, og er i liten grad egnet til å

kommunisere med yrkesfeltet og andre utdanningsinstitusjoner. Læringsutbyttebeskrivelsen er i liten grad egnet til å skille mellom ulike studier.

Konklusjon

Læringsutbyttebeskrivelsen for master i religionsvitenskap ved NTNU er bare delvis i samsvar med NKR. NTNU bør omarbeide deskriptorene under samtlige kategorier samt utvikle ytterligere deskriptorer for å tydeliggjøre både nivå og faglig innhold i studiet.

3.7.3 Ph.d.- i religionsvitenskap

Læringsutbyttebeskrivelse tilsendt fra institusjonen:

Læringsmål

Samlede læringsmål for ph.d.-studier ved Det humanistiske fakultet i henhold til det nasjonale kvalifikasjonsrammeverket (Jfr. § 2 i ph.d.-forskriften)

Kunnskap

Kandidaten:

- har inngående kunnskap om og er meget godt oppdatert når det gjelder teori og metode innenfor fagområdet
- behersker og kan diskutere vitenskapsteoretiske og metodologiske problemstillinger innenfor faget og knytte dette til generell vitenskapsteori
- kan knytte eget prosjekt og faglige interesser til bredere faglige og samfunnsmessige forhold

Ferdighet

Kandidaten:

- kan bidra til utvikling av ny kunnskap, nye teorier, metoder, fortolkninger og dokumentasjonsformer innenfor fagområdet
- kan vurdere hensiktsmessigheten ved og anvendelsen av forskjellige teorier, metoder og prosesser i forskning og faglige utviklingsprosjekter
- kan formulere problemstillinger for, planlegge og gjennomføre forskning og faglig utviklingsarbeid slik at det kan vekke internasjonal interesse innen eget fagfelt
- kan håndtere komplekse faglige utfordringer
- kan skrive forskjellige typer akademiske tekster innenfor sitt fagområde og reflektere over skriveprosessen
- kan vurdere kritisk og gi konstruktiv tilbakemelding på vitenskapelige arbeider innenfor sitt fagområde
- kan reflektere over praksiser innenfor eget fagfelt, supplere eksisterende kunnskap og bidra til nyskaping innen fagområdet

Generell kompetanse

Kandidaten

- kan identifisere, reflektere over og håndtere relevante forsknings- og profesjonsetiske problemstillinger og gjøre forskning med faglig integritet
- kan sette faglige spørsmål inn i en historisk og samfunnsmessig kontekst
- kan forholde seg til, ha overblikk over og syntetisere store tekstmengder og datamateriale, håndtere kompleksitet, og formidle resultatene
- kan bidra i tverrfaglige prosjekter og tverrfaglig forskningssamarbeid
- kan – både skriftlig og muntlig – formidle forsknings- og utviklingsarbeid på nasjonale og internasjonale arenaer i genre og språk tilpasset forskjellige målgrupper

Ph.d.-studiet i religionsvitenskap er omfattet av ph.d.-studiet i historie og kulturfag. Ph.d.-studiet i historie og kulturfag har som mål at kandidatene skal utføre et selvstendig forskningsarbeid på høyt faglig nivå. Kandidatene skal gjennom det samlede ph.d.-studiet i historie og kulturfag (avhandling og opplæringsdel) opparbeide kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse i tråd med målene i kvalifikasjonsrammeverket. Arbeidet skal resultere i en avhandling som skal være et selvstendig og helhetlig vitenskapelig arbeid og som skal bidra til ny faglig kunnskap innen feltet. Avhandlingen kan være en monografi eller satt sammen av flere enkeltarbeider som sammen utgjør et helhetlig arbeid. I tillegg skal ph.d.-kandidaten få faglig og metodisk skolering på høyt vitenskapelig nivå som gir faglig dybde og bredde, samtidig som faget settes inn i en større ramme.

Sakkyndiges vurdering

Struktur

Læringsutbyttebeskrivelsen er delt inn i kategoriene kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse, men noen deskriptorer er plassert i feil kategori. Dette gjelder for eksempel «kan bidra til utvikling av ny kunnskap, nye metoder, fortolkninger og dokumentasjonsformer innenfor fagområdet» og «kan vurdere hensiktsmessigheten ved og anvendelsen av forskjellige teorier, metoder og prosesser i forskning og faglige utviklingsprosjekter». Disse er nå plassert under kategorien ferdigheter, men hører under kategorien kunnskap på nivå 8.

Nivå

Læringsutbyttebeskrivelsen er samlet sett på nivå 8 i NKR.

Utforming

Læringsutbyttebeskrivelsen er utformet som en kompetansebeskrivelse, altså hva kandidaten skal kunne, vite og være i stand til å gjøre ved fullført utdanning.

Faglig innhold/profil

Læringsutbyttebeskrivelsen er ikke mer fagspesifikk enn de generiske beskrivelsene i NKR. Læringsutbyttebeskrivelsen er ikke godt egnet til å kommunisere med yrkesfeltet eller andre utdanningsinstitusjoner, siden den ikke gir nok innsikt i utdanningens faglig innhold og profil, og læringsutbyttebeskrivelsen ikke er egnet til å skille mellom ulike studier.

Konklusjon

Læringsutbyttebeskrivelsen er samlet sett i samsvar med NKR, men mangler en beskrivelse av faglig innhold og profil.

3.7.4 Vurdering av progresjonen mellom nivåene i læringsutbyttebeskrivelsene fra NTNU

Samlet sett viser læringsutbyttebeskrivelsene god progresjon. NTNU arbeider kreativt med progressivt forsterkende begreper. Kort oppsummert har NTNU kortfattede, men velskrevne læringsutbyttebeskrivelser, som savner en del elementer når det gjelder nivå 6 og 7, men lykkes med å få med det som trengs ved progresjon på nivå 8, selv om læringsutbyttebeskrivelsen her er uten faglig profil.

3.8 Universitetet i Agder

3.8.1 Bachelor i religion, etikk og kultur

Læringsutbyttebeskrivelse tilsendt fra institusjonen:

Læringsutbytte

Ved endt studium skal studentene ha disse kvalifikasjonene:

Kunnskap

- ha bred kunnskap om religioner og livssyn, historisk og aktuelt,
- ha kunnskap om kristendommens opprinnelse og historiske utvikling, om sentrale tekster i kristendommens historie og dens utbredelse og egenart i dag,
- kunne analysere hvilken rolle religioner og livssyn spiller i historien og i vår tid,
- ha inngående kunnskap om generell etikk og etikk i religionene,
- ha kunnskap om sentrale emner og problemstillinger innenfor fagfeltet og kjennskap til grunnleggende teorier, metoder og begreper.

Ferdigheter

- beherske forskjellige metodiske innfallsvinkler til religions- og etikkfaget,
- ha gode analytiske ferdigheter,
- kunne relatere andre fagområder til studiet,
- kunne anvende faglig kunnskap og relevante resultater fra forsknings- og utviklingsarbeid på praktiske og teoretiske problemstillinger og treffe begrunnede valg.

Generell kompetanse

- ha innsikt i relevante fag- og yrkesetiske problemstillinger,
- være i stand til å planlegge og å gjennomføre mindre forskningsprosjekter,
- være i stand til å planlegge og å gjennomføre varierte arbeidsoppgaver som strekker seg over tid, alene og som deltaker i en gruppe,
- kunne orientere seg i et stort fagområde,
- kunne formidle sentralt fagstoff som teorier, problemstillinger og løsninger både skriftlig, muntlig og gjennom andre relevante uttrykksformer.

Sakkyndiges vurdering

Struktur

Læringsutbyttebeskrivelsen er delt inn i kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse, og deskriptorene er plassert under riktig kategori.

Nivå

Læringsutbyttebeskrivelsen inneholder de nivåbestemmende begrep som indikerer nivå i NKR, og er i samsvar med nivå 6.

Utforming

Læringsutbyttebeskrivelsen er utformet som en kompetansebeskrivelse, altså hva kandidaten skal kunne, vite og være i stand til ved fullført utdanning.

Faglig innhold/profil

Læringsutbyttebeskrivelsen er mer fagspesifikk enn de generiske beskrivelsene i NKR. Den er klar og presis i forhold til fagets fokus på kunnskap om religion, etikk og kultur. Læringsutbyttebeskrivelsen er egnet til å kommunisere med yrkesfeltet og andre utdanningsinstitusjoner og gir innsikt i utdanningens faglige innhold og profil. Læringsutbyttebeskrivelsen er egnet til å skille mellom ulike studier. Kategoriene ferdigheter og generell kompetanse er imidlertid lite fagspesifikke ved at kun én deskriptor her er fagspesifikk.

Konklusjon

Læringsutbyttebeskrivelsen for bachelor i religion, etikk og kultur ved Universitetet i Agder er i all hovedsak i samsvar med NKR. Deskriptorene under kategoriene ferdigheter og generell kompetanse bør imidlertid utformes slik at disse blir mer fagspesifikke.

3.8.2 Master i religion, etikk og samfunn

Læringsutbyttebeskrivelse tilsendt fra institusjonen:

Læringsutbytte

Ved endt studium skal studentene ha disse kvalifikasjonene:

Kunnskap

- ha avansert kunnskap om religion og etikk i en samfunnsmessig kontekst,
- ha spesialisert innsikt innenfor tema for masteroppgaven,
- ha inngående kunnskap om religiøs endring i samfunnet og samspillet mellom religioner,
- ha inngående kunnskap om vitenskapelig teori og metoder i religion og etikk,
- kunne analysere religionsfaglige problemstillinger med utgangspunkt i fagområdets historie,

Ferdigheter

- kunne analysere vitenskapelig grunnmateriale og bruke relevante teorier og forskningsmetoder innen religionsfaget,
- kunne analysere og vurdere religionsfaglige framstillinger,
- kunne gjennomføre et selvstendig forskningsarbeid under veiledning og i samsvar med gjeldende forskningsetiske normer.

Generell kompetanse

- ha kompetanse i vitenskapelig kommunikasjon og diskusjon, så vel skriftlig som muntlig, og være i stand til å gjøre kompliserte saksforhold forståelig for publikum,
- kunne analysere relevante fag- og forskningsetiske problemstillinger,
- kunne anvende sine kunnskaper og ferdigheter på nye områder i gjennomføringen av avanserte arbeidsoppgaver og prosjekter.

Sakkyndiges vurdering

Struktur

Læringsutbyttebeskrivelsen er delt inn i kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse, men flere deskriptorer mangler. Det er særlig under kategoriene ferdigheter og generell kompetanse at det mangler deskriptorer. De deskriptorene som er med, er plassert under riktig kategori.

Nivå

Læringsutbyttebeskrivelsen inneholder de nivåbestemmende begrep som indikerer nivå i NKR, og er i samsvar med nivå 7.

Utforming

Læringsutbyttebeskrivelsen er utformet som en kompetansebeskrivelse, altså hva kandidaten skal kunne, vite og være i stand til å gjøre ved fullført utdanning.

Faglig innhold/profil

Læringsutbyttebeskrivelsen er noe mer fagspesifikk enn de generiske beskrivelsene i NKR. Den er klar og presis i forhold til fagets fokus på kunnskap om religion, etikk og kultur selv om beskrivelsen er svært lik, nesten en kopi av NKR. Læringsutbyttebeskrivelsen er egnet til å kommunisere med yrkesfeltet og andre utdanningsinstitusjoner og gir innsikt i utdanningens faglige innhold og profil. Læringsutbyttebeskrivelsen er egnet til å skille mellom ulike studier. Kategoriene ferdigheter og generell kompetanse er imidlertid mindre fagspesifikke enn kategorien kunnskap.

Konklusjon

Læringsutbyttebeskrivelsen for master i religion, etikk og kultur ved Universitetet i Agder er i all hovedsak i samsvar med NKR, men det mangler noen deskriptorer. Deskriptorene under kategoriene ferdigheter og særlig under generell kompetanse bør utformes slik at disse blir mer fagspesifikke.

3.8.3 Ph.d. i religion, etikk, historie og samfunn

Læringsutbyttebeskrivelse tilsendt fra institusjonen:

Læringsutbytte

Kandidater som har fullført ph.d.-utdanningen i religion, etikk, historie og samfunn skal ha følgende læringsutbytte etter endt opplæring og avlevert avhandling:

Kunnskap

- er i kunnskapsfronten innenfor fagområdet religion, etikk eller historie, og behersker fagområdets vitenskapsteori og metoder,
- kan vurdere hensiktsmessigheten og anvendelsen av ulike metoder og prosesser i forskning og faglige utviklingsprosjekter innen fagområdene religion, etikk eller historie,
- kan bidra til utvikling av ny kunnskap, nye teorier, metoder, fortolkninger og dokumentasjonsformer innenfor fagområdene religion, etikk eller historie.

Ferdigheter

- kan formulere problemstillinger for, planlegge og gjennomføre forskning og faglig utviklingsarbeid innen fagområdet religion, etikk eller historie
- kan drive forskning og faglig utviklingsarbeid i fagområdet religion, etikk eller historie på høyt internasjonalt nivå,
- kan håndtere komplekse faglige spørsmål og utfordre etablert kunnskap og praksis på fagområdet religion, etikk eller historie.

Generell kompetanse

- kan identifisere nye relevante etiske problemstillinger og utøve sin forskning med faglig integritet,
- kan styre komplekse tverrfaglige arbeidsoppgaver og prosjekter,
- kan formidle forsknings- og utviklingsarbeid gjennom anerkjente nasjonale og internasjonale kanaler,
- kan delta i debatter innenfor fagområdet i internasjonale fora,
- kan vurdere behovet for, ta initiativet til og drive innovasjon.

Sakkyndiges vurdering

Struktur

Læringsutbyttebeskrivelsen er delt inn i kategoriene kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse, og deskriptorene er plassert under riktig kategori.

Nivå

Læringsutbyttebeskrivelsen ligger samlet sett på nivå 8 i NKR.

Utforming

Læringsutbyttebeskrivelsen er utformet som en kompetansebeskrivelse, altså hva kandidaten skal kunne, vite og være i stand til å gjøre ved fullført utdanning.

Faglig innhold/profil

Læringsutbyttebeskrivelsens innhold er i noen grad mer fagspesifikk enn de generiske beskrivelsene i NKR, men for mange av deskriptorene er i hovedsak bare ord som religion, etikk, samfunn og kultur byttet ut. Læringsutbyttebeskrivelsen er likevel godt egnet til å kommunisere med yrkesfeltet eller andre utdanningsinstitusjoner og gir innsikt i utdanningens innhold og profil.

Læringsutbyttebeskrivelsen er egnet til å skille mellom ulike studier.

Konklusjon

Læringsutbyttebeskrivelsen for ph.d. i religion, etikk, historie og samfunn ved Universitetet i Agder er i all hovedsak i samsvar med NKR. Universitetet bør likevel utforme deskriptorene på en slik måte at de blir mer fagspesifikke.

3.8.4 Vurdering av progresjonen mellom nivåene i læringsutbyttebeskrivelsene fra Universitetet i Agder

Læringsutbyttebeskrivelsene viser god progresjon mellom bachelor-, master- og ph.d. i religionsfagene ved Universitetet i Agder.

3.9 Universitetet i Bergen

3.9.1 Bachelor i religionsvitenskap

Læringsutbyttebeskrivelse tilsendt fra institusjonen:

Læringsutbyte

Kandidaten skal ved avslutta program ha følgjande læringsutbyte definert i kunnskapar, ferdigheiter og generell kompetanse:

Kunnskap

- Kunnskap om eldre og nyare religionar og deira roller i samfunn og kultur i historie og notid
- Kunnskap om sentrale vitenskaplege forskingsperspektiv på religion og ulike forståingar av religion
- Innsikt i sentrale religionsvitenskaplege omgrep og teoriar

Ferdigheiter

- Kritisk drøfte religionsvitenskaplege problemstillingar
- Kritisk analysere religionshistoriske kjelder
- Sjå samanheng mellom teori og data frå ulike kontekstar
- Sjølvstendig teoretisk tenking

Generell kompetanse

- Forstå menneskeleg åtferd i sine kulturelle og religiøse kontekstar
- Handsame store informasjonsmengder
- Argumentere munnleg og skriftleg med utgangspunkt i dokumentasjon og vitenskapleg forskning
- Utvikle perspektiv på religion og samfunn som ikkje tar det eurosentrisk verdssynet for gitt

Studenten kan nytte sin kombinasjon av fag i spesialisering og frie studiepoeng i vidare utdanning eller yrkesplanar.

Sakkyndiges vurdering

Struktur

Læringsutbyttebeskrivelsen er delt inn i kategoriene kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse, men det mangler flere deskriptorer. Deskriptorene som er tatt med, er i all hovedsak plassert under riktig kategori. Den siste setningen (Studenten kan nytte sin kombinasjon av fag i spesialisering og frie studiepoeng i videre utdanning eller yrkesplaner) hører imidlertid ikke hjemme under generell kompetanse (det antas at setningen står der ved en feil).

Nivå

Læringsutbyttebeskrivelsen ligger samlet sett på nivå 6. Læringsutbyttebeskrivelsen inneholder imidlertid i liten grad de nivåbestemmende begrepene i NKR, og det mangler mange deskriptorer. Dette gjelder for eksempel «har bred kunnskap om (...)», «kan reflektere over (...)», «kan anvende faglig kunnskap (...)», «har innsikt i relevante (...)», «kan planlegge og gjennomføre varierte arbeidsoppgaver (...)».

Utforming

Læringsutbyttebeskrivelsen er utformet som en kompetansebeskrivelse, altså hva kandidaten skal kunne, vite og være i stand til å gjøre ved fullført utdanning.

Faglig innhold/profil

Læringsutbyttebeskrivelsen er mer fagspesifikk enn de generiske beskrivelsene i NKR.

Læringsutbyttebeskrivelsen er egnet til å kommunisere med yrkesfeltet og andre utdanningsinstitusjoner og gir noe innsikt i utdanningens faglige innhold og profil.

Læringsutbyttebeskrivelsen er egnet til å skille mellom ulike studier.

Konklusjon

Læringsutbyttebeskrivelsen for bachelor i religionsvitenskap ved Universitetet i Bergen er delvis i samsvar med NKR, men universitetet bør inkludere de deskriptorene som mangler.

3.9.2 Master i religionsvitenskap

Læringsutbyttebeskrivelse tilsendt fra institusjonen (Merknad fra NOKUT: Kategoriene er angitt i strekpunkt. Hvert strekpunkt er her representert ved et kulepunkt):

Læringsutbyte

Kandidaten skal ved avslutta program ha følgjande læringsutbyte definert i kunnskapar, dugleikar/ferdigheiter og generell kompetanse:

Kunnskap

- har brei og avansert kunnskap innanfor religionsvitskapen og spesialisert innsikt innanfor eit avgrensa felt av denne.
- har inngåande kunnskap om religionsvitskapleg teori og metode.
- kan anvende kunnskap på nye problemstillingar og område innafor religionsvitskapen.
- kan analysere faglege problemstillingar med utgangspunkt i den religionsvitskaplege fagtradisjonen innan historiske, teoretiske, metodiske og samfunnsfaglege studium.

Ferdigheiter

- kan analysere eksisterande teoriar, metodar og forståingsrammer innanfor religionsvitskapen og arbeide sjølvstendig med praktisk og teoretisk problemløysing.

- kan analysere og forholde seg til ulike historiske og samtidige kjelder, og strukturere, formulere og formidle faglege argumentasjonar og resonnement.
- kan bruke relevante vitenskaplege og faglege metodar på ein sjølvstendig måte.
- kan gjennomføre eit sjølvstendig, avgrensa religionsvitenskapleg forskingsprosjekt i tråd med gjeldande forskingsetiske normer.

Generell kompetanse

- kan utarbeide sjølvstendige analysar og utvikle prosjekt i tråd med gjeldande forskingsetiske normer.
- kan anvende sine kunnskapar og ferdigheitar til å gjennomføre avanserte arbeidsoppgåver og prosjekter innafor nye områder.
- kan innhente og systematisere og analysere samtidige og historiske kjelder på ein kritisk måte.
- kan formidle omfattande sjølvstendig arbeid både til spesialistar og til den allmenne offentlighet.
- kan handsame og analysere store informasjonsmengder gjennom forskjellige vitenskaplege metodar.
- kan gjennomføre analytiske og administrative oppgåver og ta ansvar for slike oppgåver i kunnskapsintensive miljø i private bedrifter, offentlig sektor og frivillige organisasjonar.

Sakkyndiges vurdering

Struktur

Læringsutbyttebeskrivelsen er delt inn i kategoriene kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse, og deskriptorene er plassert under riktig kategori.

Nivå

Læringsutbyttebeskrivelsen ligger samlet sett på nivå 7. De nivåbestemmende begrepene for å vise nivå og progresjon i NKR er brukt i vesentlig grad.

Utforming

Læringsutbyttebeskrivelsen er utformet som en kompetansebeskrivelse, altså hva kandidaten skal kunne, vite og være i stand til å gjøre ved fullført utdanning.

Faglig innhold/profil

Læringsutbyttebeskrivelsens faglige innhold er i noen grad mer fagspesifikk enn de generiske beskrivelsene i NKR, men i mange av deskriptorene er det i hovedsak bare ord som fagområde, yrkesfelt og lignende som er byttet ut med religionsvitenskap. Dette er særlig fremtredende under kategoriene kunnskap og generell kompetanse. Læringsutbyttebeskrivelsen er egnet til å kommunisere med yrkesfeltet og andre utdanningsinstitusjoner og gir noe innsikt i utdanningens faglige innhold og profil. Læringsutbyttebeskrivelsen er egnet til å skille mellom ulike studier.

Konklusjon

Læringsutbyttebeskrivelsen for master i religionsvitenskap ved Universitetet i Bergen er i all hovedsak i samsvar med NKR. Universitetet bør utforme læringsutbyttebeskrivelser som er mer fagspesifikke.

3.9.3 Ph.d. i religionsvitenskap

Læringsutbyttebeskrivelse tilsendt fra institusjonen:

Ved Universitetet i Bergen finnes det ikke egne fagspesifikke ph.d.-program. Det er én felles forskerutdanning som gjelder for alle fakulteter/institutter/fagområder. Forskerutdanningen ved UiB er ikke et definert program med et eget navn og spesifisert programbeskrivelse. Kandidater som fullfører forskerutdanningen får tildelt tittelen philosophiae doctor (ph.d.) ved Universitetet i Bergen. De seks fakultetene ved UiB er delegert ansvaret for forvaltningen av egne kandidater.

Den felles læringsutbyttebeskrivelsen for forskerutdanningen ved Universitetet i Bergen er slik (<http://www.uib.no/phd/75234/krav-til-1%c3%a6ringsutbytte>):

Krav til læringsutbytte

En ph.d.-kandidat med fullført kvalifikasjon ved Universitetet i Bergen skal ha dette totale læringsutbyttet definert i kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse (jf. forskrift frå NOKUT om tilsyn med utdanningskvaliteten i høgare utdanning (Tilsynsforskrifta) § 4.2.):

Kunnskap

Kandidaten

- er i den internasjonale kunnskapsfronten innenfor sitt fagområde og behersker fagområdets vitenskapsteori og/eller kunstneriske problemstillinger og metoder;
- kan vurdere hensiktsmessigheten og anvendelsen av ulike perspektiver, metoder og prosesser i forskning og faglige og/eller kunstneriske utviklingsprosjekter;
- kan bidra til utvikling av ny kunnskap, nye teorier, metoder, fortolkninger og dokumentasjonsformer innenfor fagområdet.

Ferdigheter

Kandidaten

- kan formulere problemstillinger for forskning og faglig og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid;
- kan planlegge og gjennomføre forskning og faglig og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid på høyt internasjonalt nivå;
- kan analysere og håndtere komplekse faglige spørsmål og utfordre etablert kunnskap og praksis på fagområdet.

Generell kompetanse

Kandidaten

- kan identifisere, analysere og reflektere kritisk over forsknings- og vitenskapsetiske problemstillinger knyttet til forskningsprosjekt og forskningsfelt;
- kan utøve forskning og formidling med faglig integritet og i samsvar med de grunnleggende verdier for akademisk virksomhet;
- kan redegjøre for og kritisk reflektere over verdi- og interessekonflikter knyttet til eget forskningsfelt og forholdet mellom eget forskningsfelt og andre samfunnsaktører;
- kan bidra til styring av og samarbeid om komplekse tverrfaglige arbeidsoppgaver og prosjekter;
- kan formidle forsknings- og utviklingsarbeid gjennom anerkjente nasjonale og internasjonale kanaler;
- kan delta i debatter innenfor fagområdet i nasjonale og internasjonale fora;
- kan vurdere behovet for fornyelse og ta initiativ til og drive nytenkning og innovasjon.

Implementering i praksis

Når veileder og kandidat legger opp programmet for en nyopptatt ph.d.-kandidat skal rammeverket og emnetilbudene gjennomgås med kandidaten. Den organiserte kursdelen på 30 studiepoeng skal sammen med avhandlingsarbeidet bygge opp under oppnåelsen av det lokale rammeverkets krav.

De fagansattes ansvar er

- dimensjonere emnenes omfang
- å påse at emnene ligger på 3. syklus nivå og
- å utarbeide læringsutbyttebeskrivelser for emnene
- å velge undervisningsmetoder og vurderingsformer i samsvar med læringsutbyttebeskrivelsene.

Det er særdeles viktig at ph.d.-kandidaten deltar aktivt i utformingsfasen.

Sakkyndiges vurdering

Struktur

Læringsutbyttebeskrivelsen er delt inn i kategoriene kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse, og deskriptorene er plassert under riktig kategori.

Nivå

Læringsutbyttebeskrivelsen ligger samlet sett på nivå 8 i NKR.

Utforming

Læringsutbyttebeskrivelsen er utformet som en kompetansebeskrivelse, altså hva kandidaten skal kunne, vite og være i stand til å gjøre ved fullført utdanning.

Faglig innhold/profil

Læringsutbyttebeskrivelsens innhold er ikke mer fagspesifikk enn de generiske bestemmelsene i NKR, og er en tilnærmet tro kopi av NKR. Læringsutbyttebeskrivelsen er ikke godt egnet til å kommunisere med yrkesfeltet eller andre utdanningsinstitusjoner, siden det ikke gir nok innsikt i utdanningens innhold og profil, og læringsutbyttebeskrivelsen ikke er egnet til å skille mellom ulike studier.

Konklusjon

Læringsutbyttebeskrivelsen for ph.d. i religionsvitenskap ved Universitetet i Bergen er i samsvar med og en tro kopi av NKR, men mangler en beskrivelse av faglig innhold og profil. Universitetet bør utforme en læringsutbyttebeskrivelse som er mer fagspesifikk.

3.9.4 Vurdering av progresjonen mellom nivåene i læringsutbyttebeskrivelsene fra Universitetet i Bergen

Læringsutbyttebeskrivelsene viser god progresjon mellom bachelor, master og ph.d. i religionsvitenskap ved Universitetet i Bergen, og er i god samsvar med NKR.

3.10 Universitetet i Oslo

3.10.1 Bachelor i religionshistorie og kulturhistorie ved Det humanistiske fakultet

Læringsutbyttebeskrivelse tilsendt fra institusjonen:

Religionshistorie (studieretning)

- Innsikt i religion som et menneskelig fenomen og kjennskap til religionshistorisk kildemateriale.
- Bred kunnskap om verdensreligionenes historiske utvikling frem til i dag.
- Reflektert forhold til religion som meningssystem, identitetsmarkør og kulturfaktor.
- Innsikt i etiske problemstillinger knyttet til religion og religiøsitet i dagens multireligiøse samfunn.
- Trening i kritisk bruk av religionshistoriske begreper og kjennskap til metodiske utfordringer i analysen av religionshistorisk kildemateriale.
- Diskutere sammenhengen mellom religionsutvikling og samfunnskontekst.
- Vurdere religiøse fenomener i lys av teorier om religionens betydning både på individ- og samfunnsnivå.
- Evne til å forholde deg kritisk og reflektert til nye religiøse fenomener og formulere faglig begrunnede synspunkter.
- Trening i å formidle religionshistorisk fagstoff muntlig og skriftlig, og gjennom ulike medier.
- Kan planlegge, og gjennomføre prosjekter alene og i team.
- Trening i å tilegne seg store mengder kunnskapsstoff på engelsk, samt å formidle fagstoff på norsk og engelsk.

Kulturhistorie (studieretning)

- Bred tematisk og teoretisk innsikt i kulturhistorie med vekt på europeiske forhold fra 1500-tallet til i dag.
- Kunnskap om kulturhistoriefagets sentrale begreper og forskningsperspektiver.
- Kunnskap om hvordan kulturelle perspektiver bidrar til forståelse av det mangfoldet av valg og verdier mennesker står overfor i dagens samfunn.
- Innsikt i hvordan ulike kildetyper blir brukt for å belyse spørsmål om hvordan fortidens mennesker har levd sine liv og reflektert over sin egen tilværelse.
- Trening i kritisk bruk av kilder og kjennskap til metodiske utfordringer i kulturhistoriske analyser.
- Arbeide kritisk og selvstendig med kulturhistoriske problemstillinger og tema.
- Evne til å formulere faglige begrunnede synspunkter.
- Analysere og formidle kulturhistorisk fagstoff muntlig og skriftlig.
- Anvende kulturhistorisk fagkunnskap ved å planlegge og gjennomføre prosjekter alene og i team.
- Evne til å arbeide selvstendig med faglige spørsmål og finne relevant kildemateriale.

- Formidle fagstoff i ulike genre som tilfredsstiller kravene til vitenskapelig fremstilling og argumentasjon

Sakkyndiges vurdering

Struktur

Studiet har ikke en overordnet læringsutbyttebeskrivelse på programnivå. Det er imidlertid slik at så lenge to studieretninger har ulike læringsutbyttebeskrivelser, slik som i dette tilfellet, skal de fremstå og tilbys som to studieprogrammer.

Læringsutbyttebeskrivelsene for de to studieretningene er ikke delt inn i kategoriene kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse. Selv om læringsutbyttebeskrivelsene ikke er delt inn i kategorier, er det likevel utformet en rekke deskriptorer som inneholder de relevante kategoriene.

Nivå

Læringsutbyttebeskrivelsene ligger samlet sett på nivå 6 for begge studieretninger.

Læringsutbyttebeskrivelsene inneholder imidlertid i mindre grad de nivåbeskrivende begrepene som benyttes i NKR for å vise riktig nivå. Det gjør at det ikke er enkelt å vurdere nivået. Studieretning for kulturhistorie ser ut til å være på et noe høyere nivå enn studieretning for religionshistorie.

Utforming

Læringsutbyttebeskrivelsene er utformet som kompetansebeskrivelser, altså hva kandidaten skal kunne, vite og være i stand til å gjøre ved fullført utdanning.

Faglig innhold/profil

Læringsutbyttebeskrivelsene er mer fagspesifikt utformet enn de generiske beskrivelsene i NKR.

Læringsutbyttebeskrivelsen er egnet til å kommunisere med fagfeltet og andre utdanningsinstitusjoner og gir innsikt i utdanningens faglige innhold og profil. Læringsutbyttebeskrivelsene er egnet til å skille mellom ulike studier.

Konklusjon

Læringsutbyttebeskrivelsene for bachelor i religionshistorie og kulturhistorie ved Det humanistiske fakultet ved Universitetet i Oslo er ikke i samsvar med NKR, og universitetet bør utforme læringsutbyttebeskrivelsene slik at de er i samsvar med strukturen i NKR. Studieretningene bør tilbys som to studieprogrammer.

3.10.2 Master i religionshistorie ved Det humanistiske fakultet

Læringsutbyttebeskrivelse tilsendt fra institusjonen:

Kunnskap

En kandidat fra masterprogrammet i religionshistorie har

- avansert kunnskap om religion som et historisk, sosialt og kulturelt fenomen
- spesialisert innsikt i et selvvalgt, avgrenset religionshistorisk tema samt solid kunnskap om forskningslitteratur som er relevant for temaet
- inngående kunnskap om sentrale teorier om religion, religionens sosiale funksjon og religiøse endringsprosesser
- inngående kunnskap om religionshistoriens utvikling som selvstendig akademisk fag fra andre halvdel av 1800-tallet og frem til i dag
- trening i ulike tilnæringsmetoder til religion og religiøse fenomener med kritisk blikk
- solide fagkunnskaper som kan brukes til nye innsikter og perspektiver på religion i historisk og nåtidig kontekst

Ferdigheter

En kandidat fra masterprogrammet i religionshistorie kan

- arbeide kritisk og selvstendig med religionshistoriske problemstillinger
- analysere ulike typer kildemateriale og hvordan ulike teoretiske perspektiver styrer vår tolkning av religioner og religiøse fenomener
- planlegge og gjennomføre et religionshistorisk forskningsprosjekt
- anvende relevante forskningsmetoder som for eksempel tekstanalyse, feltarbeid og intervju

Generell kompetanse

En kandidat fra masterprogrammet i religionshistorie kan

- foreta begrunnede valg av problemstilling, materiale, metode og teoretiske perspektiver i forbindelse med et selvstendig religionshistorisk prosjekt
- håndtere og analysere store mengder informasjon i forbindelse med et religionshistorisk arbeide, både i form av sekundærlitteratur og eget materiale ervervet gjennom for eksempel feltarbeid og tekstanalyse
- formidle faglige synspunkter og eget selvstendig arbeid, både til spesialister innen religionshistorie og til allmennheten
- forholde seg til forskningsetiske normer innen religionshistoriefaget

Sakkyndiges vurdering

Struktur

Læringsutbyttebeskrivelsen er delt inn i kategoriene kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse. Deskriptorene er i all hovedsak plassert i riktig kategori med et mulig unntak for de to første punktene under kategorien generell kompetanse, som like gjerne kunne vært plassert under kategorien ferdighet.

Nivå

Læringsutbyttebeskrivelsen er på nivå 7 i NKR. Læringsutbyttebeskrivelsen anvender de nivåbestemmende begrepene som viser nivå i NKR.

Utforming

Læringsutbyttebeskrivelsen er utformet som en kompetansebeskrivelse, altså hva kandidaten skal kunne, vite og være i stand til å gjøre ved fullført utdanning.

Faglig innhold/profil

Læringsutbyttebeskrivelsens innhold er mer fagspesifikt enn de generiske beskrivelsene i NKR.

Læringsutbyttebeskrivelsen er egnet til å kommunisere med yrkesfeltet og andre utdanningsinstitusjoner og gir innsikt i utdanningens faglige innhold og profil.

Læringsutbyttebeskrivelsen er egnet til å skille mellom ulike studier.

Konklusjon

Læringsutbyttebeskrivelsen for master i religionshistorie ved Universitetet i Oslo er i samsvar med NKR.

3.10.3 Ph.d.-programmet ved Det humanistiske fakultet

Læringsutbyttebeskrivelse tilsendt fra institusjonen (Merknad fra NOKUT: den tilsendte beskrivelsen var delt inn i avsnitt. Her presenterer hvert kulepunkt et avsnitt):

Læringsutbytte – kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse

- Ved fullført program er kandidatene i kunnskapsfronten innen sitt fagområde. Doktorene har innsikt i og behersker sentrale vitenskapsteoretiske og forskningsetiske problemstillinger, og de behersker fagområdets forskningsmetoder. De kan vurdere hensiktsmessigheten og anvendelsen av ulike metoder og prosesser i forsknings- og utviklingsprosjekter. Doktorene kan bidra til utvikling av ny kunnskap, nye teorier, metoder og fortolkninger innenfor fagområdet.
- Doktorene kan formulere faglige problemstillinger og planlegge forsknings- og utviklingsarbeid. De kan gjennomføre forskning og faglig utviklingsarbeid på høyt internasjonalt nivå. De kan arbeide med komplekse faglige spørsmål og utfordre etablert kunnskap og praksis på fagområdet. Videre kan doktorene veilede andre i forskningsarbeid innenfor eget fagområde.
- Doktorene kan identifisere relevante etiske problemstillinger, og utøve sin forskning i tråd med gjeldende etiske retningslinjer og prinsipper for god forskningspraksis.
- Doktorene kan delta i og bidra til faglig samarbeid og til utvikling av sitt eget fagmiljø.
- Doktorene kan formidle forskningsresultater gjennom anerkjente og relevante kanaler. De kan delta i debatter på fagområdet innenfor internasjonale fora. Doktorene kan formidle kunnskap og forskningsresultater til ulike mottakere, i og utenfor academia.
- Doktoren kan identifisere og formidle forskningens relevans for kunnskaps- og

samfunnsutvikling.

Sakkyndiges vurdering

Struktur

Læringsutbyttebeskrivelsen er ikke delt inn i kategoriene kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse. Den har likevel med kategoriene og deskriptorene i NKR, og i all hovedsak i samme rekkefølge som i NKR.

Nivå

Læringsutbyttebeskrivelsen ligger samlet sett på nivå 8 i NKR.

Utforming

Læringsutbyttebeskrivelsen er utformet som en kompetansebeskrivelse, altså hva kandidaten skal kunne, vite og være i stand til å gjøre ved fullført utdanning.

Faglig innhold/profil

Læringsutbyttebeskrivelsen er ikke fagspesifikk, og derfor ikke egnet til å kommunisere med yrkesfeltet og andre utdanningsinstitusjoner. Beskrivelsen gir ikke noen innsikt i utdanningens faglige innhold og profil og er ikke egnet til å skille mellom ulike studier.

Konklusjon

Læringsutbyttebeskrivelsen for ph.d.-programmet ved Det humanistiske fakultet ved Universitetet i Oslo er ikke i samsvar med NKR, og den kommuniserer ikke hvilket fagfelt den gjelder. Universitetet bør utforme læringsutbyttebeskrivelser som er i samsvar med NKR.

3.10.4 Vurdering av progresjonen mellom nivåene i læringsutbyttebeskrivelsene fra Det humanistiske fakultet ved Universitetet i Oslo

Læringsutbyttebeskrivelsene viser god progresjon mellom bachelor, master og ph.d. i religionshistorie ved Universitetet i Oslo.

3.10.5 Bachelor i religion og samfunn ved Det teologiske fakultet

Læringsutbyttebeskrivelse tilsendt fra institusjonen:

Studentene skal tilegne seg grunnleggende kunnskaper om kristendommen og andre verdensreligioner, historisk/globalt og slik de framtrer i dagens norske/europeiske kontekst. De skal kunne anvende og forstå bruken av forskjellige metoder i studiet av religion og kunne relatere andre fagområder til dette studiet. Særlig skal studentene bli fortrolige med å anvende kjønnteoretiske, hermeneutiske og interreligiøse tilnæringsmåter til studiet religion.

Studentene skal også utvikle en selvstendig evne til å analysere og drøfte sentrale etiske og politiske

spørsmål i skjæringsfeltet mellom religion og samfunn.

Sakkyndiges vurdering

Struktur

Læringsutbyttebeskrivelsen er ikke delt inn i kategoriene kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse. Læringsutbyttebeskrivelsen inneholder likevel de tre kategoriene, selv om mange deskriptorer mangler.

Nivå

Læringsutbyttebeskrivelsen er samlet sett på nivå 6 i NKR. De nivåbestemmende begrepene som viser nivå i NKR for nivå 6, mangler imidlertid.

Utforming

Læringsutbyttebeskrivelsen er ikke utformet slik at det fremgår hva kandidaten skal kunne, vite og være i stand til å gjøre ved gjennomført utdanning.

Faglig innhold/profil

Læringsutbyttebeskrivelsens innhold er mer fagspesifikt enn de generiske beskrivelsene i NKR. Læringsutbyttebeskrivelsen er imidlertid så kortfattet at den ikke er egnet til å kommunisere med yrkesfeltet og andre utdanningsinstitusjoner. Læringsutbyttebeskrivelsene er til en viss grad egnet til å skille mellom ulike studier.

Konklusjon

Læringsutbyttebeskrivelsen for bachelor i religion og samfunn ved Det teologiske fakultet ved Universitetet i Oslo er ikke i samsvar med NKR. Universitetet bør utforme en læringsutbyttebeskrivelse som er i samsvar med struktur, nivå og krav til faglig innhold i NKR.

3.10.6 Profesjonsstudiet i teologi (cand. theol.) ved Det teologiske fakultet

Læringsutbyttebeskrivelse tilsendt fra institusjonen:

Profesjonsstudiet i teologi er et klassisk og innovativt studium. Som profesjonsstudent

- får du kjennskap til Den norske kirkes historie, oppbygging og teologiske tradisjon
- får du grunnleggende kunnskaper innen språk (gresk og hebraisk), historie, tekstfortolkning (hermeneutikk), etikk, filosofi og religionsvitenskap
- tilegner du deg vitenskapelige arbeidsmetoder, tenkemåter og ansvarlighet
- utvikler du evner til å reflektere over egne faglige styrker og begrensninger i profesjonsutøvelse

- oppøver du etisk bevissthet og ansvarlige etiske holdninger knyttet til fag og profesjonell utøvelse
- tilegner du deg kunnskaper og ferdigheter som legger grunnlaget for livslang læring
- blir du satt i stand til å fylle rollen som prest på en faglig og etisk ansvarlig måte og vil bidra til utviklingen av teologi og kirke

Sakkyndiges vurdering

Struktur

Læringsutbyttebeskrivelsen er ikke delt inn i kategoriene kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse. Læringsutbyttebeskrivelsen inneholder likevel de tre kategoriene, selv om mange deskriptorer mangler.

Nivå

Læringsutbyttebeskrivelsen er samlet sett noe for lav i forhold til nivå 7 i NKR. De nivåbestemmende begrepene som viser nivå 7 i NKR, mangler.

Utforming

Læringsutbyttebeskrivelsen er ikke utformet slik at det fremgår hva kandidatene skal kunne, vite og være i stand til å gjøre ved fullført utdanning.

Faglig innhold/profil

Læringsutbyttebeskrivelsens innhold er mer fagspesifikt enn de generiske beskrivelsene i NKR. Læringsutbyttebeskrivelsen er imidlertid så kortfattet at den ikke er egnet til å kommunisere med yrkesfeltet og andre utdanningsinstitusjoner. Læringsutbyttebeskrivelsen er ikke egnet til å skille mellom ulike studier.

Konklusjon

Læringsutbyttebeskrivelsen for profesjonsstudiet i teologi ved Det teologiske fakultet ved Universitetet i Oslo er ikke i samsvar med NKR. Universitetet bør utforme en læringsutbyttebeskrivelse som er i samsvar med struktur, nivå og krav til faglig innhold i NKR.

3.10.7 Ph.d.-programmet ved Det teologiske fakultet

Læringsutbyttebeskrivelse tilsendt fra institusjonen:

Læringsutbytte for den som har tatt ph.d.-graden ved Det teologiske fakultet:

Kunnskap

- Kandidaten skal være i kunnskapsfronten innenfor sitt fagområde og behersker fagområdets vitenskapsteori og metode
- Kandidaten skal kunne vurdere hensiktsmessigheten og anvendelsen av ulike metoder og prosesser i forskning og faglige utviklingsprosjekter
- Kandidaten skal kunne bidra til utvikling av ny kunnskap, nye teorier, metoder

fortolkninger og dokumentasjonsformer innenfor fagområdet

Ferdigheter

- Kandidaten skal kunne formulere problemstillinger for og planlegge forskning og faglig utviklingsarbeid
- Kandidaten skal kunne gjennomføre forskning og faglig utviklingsarbeid på internasjonalt nivå
- Kandidaten skal kunne håndtere komplekse faglige spørsmål og utfordre etablert kunnskap og praksis på fagområdet
- Kandidaten skal kunne forstå krav til vitenskapelighet innenfor teologifaget og religionsvitenskap

Generell kompetanse

- Kandidaten skal kunne forholde seg kompetent til relevante forskningsetiske problemstillinger, og utøve sin forskning med etisk bevissthet og faglig integritet
- Kandidaten skal kunne bidra selvstendig i komplekse tverrfaglige arbeidsoppgaver og prosjekter
- Kandidaten skal kunne formidle forsknings- og utviklingsarbeid gjennom anerkjente nasjonale og internasjonale kanaler
- Kandidaten skal kunne delta i debatter innenfor fagområdet i internasjonale fora
- Kandidaten skal kunne vurdere behovet for, ta initiativet til og drive relevant og faglig basert nyskapende virksomhet

Krav til kvalifikasjon møtes gjennom opplæringsprogrammet, avhandlingsarbeidet (og veiledning i tilknytning til dette), deltakelse i aktive forskningsmiljøer og gjennom doktorgradsprøven

Sakkyndiges vurdering

Struktur

Læringsutbyttebeskrivelsen er delt inn i kategoriene kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse, og deskriptorene er plassert under riktig kategori.

Nivå

Læringsutbyttebeskrivelsen ligger samlet sett på nivå 8 i NKR.

Utforming

Læringsutbyttebeskrivelsen er utformet som en kompetansebeskrivelse, altså hva kandidaten skal kunne, vite og være i stand til å gjøre ved fullført utdanning.

Faglig innhold/profil

Læringsutbyttebeskrivelsens innhold er ikke mer fagspesifikt enn de generiske beskrivelsene i NKR, og er tilnærmet en kopi av NKR. Læringsutbyttebeskrivelsen er ikke godt egnet til å kommunisere

med yrkesfeltet eller andre utdanningsinstitusjoner, siden det ikke gir nok innsikt i utdanningens faglige innhold og profil, og læringsutbyttebeskrivelsen ikke er egnet til å skille mellom ulike studier.

Konklusjon

Læringsutbyttebeskrivelsen for ph.d.-programmet ved Det teologiske fakultet ved Universitetet i Oslo er i samsvar med NKR og en tro kopi av NKR. Universitetet bør utforme en læringsutbyttebeskrivelse som er mer fagspesifikk.

3.10.8 Vurdering av progresjonen mellom nivåene i læringsutbyttebeskrivelsene ved Det teologiske fakultet ved Universitetet i Oslo

Det er vanskelig å vurdere progresjonen fra profesjonsstudiet i teologi til ph.d. ved Universitetet i Oslo, da profesjonsstudiet (nivå 7) ikke er i tråd med NKR.

3.11 UiT Norges arktiske universitet

3.11.1 Bachelor i religionsvitenskap

Læringsutbyttebeskrivelse tilsendt fra institusjonen:

Navn på eventuell(e) studieretning(er):

- Studieretning i religionsvitenskap
- Studieretning i teologi

Læringsutbytte i Kunnskap, Ferdigheter og Generell kompetanse For studieretning religionsvitenskap:

Etter endt studium og oppnådd grad skal studentene ha følgende læringsresultat:

Kunnskap

Studenten skal

- ha tilegnet seg grunnleggende kunnskap om utvalgte religioner
- være fortrolig med fagets sentrale teoretisk-metodiske tilnærminger
- ha kunnskap om fagets historie og egenart

Ferdigheter

Studenten skal

- kunne anvende faglig kunnskap på relevante teoretiske problemstillinger
- kunne anvende teori og metode for å forstå religioner i deres kulturelle og samfunnsmessige sammenhenger

Generell kompetanse

Studenten skal

- kunne formidle religionsvitenskapelig innhold både muntlig og skriftlig
- kunne arbeide selvstendig med religionsvitenskapelige problemstillinger

For studieretning teologi:

Etter endt studium og oppnådd grad skal studentene ha følgende læringsresultat:

Kunnskap

Studenten skal

- ha tilegnet seg grunnleggende kunnskaper om kristendommens historie og om kristendommens opprinnelse og historiske utvikling, om sentrale tekster i kristendommens egenart i dag
- ha fortrolighet med fagets sentrale teoretisk-metodiske tilnærminger og kunne relatere andre religioner og fagområder til studiet av kristendommen
-

Ferdigheter

Studenten skal

- kunne anvende faglige redskap som er nødvendige for å analysere og drøfte sentrale spørsmål i den kristne tradisjon i fortid og nåtid
- kunne innhente og bearbeide faglig informasjon i henhold til fagets ulike metoder og teorier

Generell kompetanse

Studenten skal

- kunne formidle religionsfaglig og teologisk innhold både muntlig og skriftlig
- kunne jobbe selvstendig med religionsfaglige og teologiske problemstillinger

Sakkyndiges vurdering

Struktur

Studiet har ikke en overordnet læringsutbyttebeskrivelse på programnivå. Det er slik at så lenge to studieretninger har ulike læringsutbyttebeskrivelser, skal de utformes og tilbys som to studieprogrammer. Læringsutbyttebeskrivelsene er delt inn i kategoriene kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse, og deskriptorene som er tatt med, er plassert under riktig kategori. Flere deskriptorer mangler.

Nivå

Læringsutbyttebeskrivelsene synes samlet sett å vise et noe lavt nivå i forhold til nivå 6 i NKR. Dette gjelder særlig for kategorien kunnskap der begrepet «grunnleggende kunnskap» anvendes. Når det gjelder teologi, viser læringsutbyttebeskrivelsen likevel samlet sett nivå 6.

Utforming

Læringsutbyttebeskrivelsene er utformet som en kompetansebeskrivelse, altså hva kandidaten skal kunne, vite og være i stand til å gjøre ved fullført utdanning. Begrepet student brukes imidlertid. Det gir et noe feil bilde.

Faglig innhold/profil

Læringsutbyttebeskrivelsene er noe mer fagspesifikke enn de generiske beskrivelsene i NKR. Beskrivelsene er imidlertid svært kortfattede og så vidt formulert at det kan være vanskelig å se den faglige profilen. Læringsutbyttebeskrivelsene kommuniserer derfor i liten grad med yrkesfeltet og

andre utdanningsinstitusjoner. Læringsutbyttebeskrivelsene er likevel i noen grad egnet til å skille mellom ulike studier.

Konklusjon

Læringsutbyttebeskrivelsene for bachelor i religionsvitenskap ved UiT Norges arktiske universitet er ikke i samsvar med NKR, og universitetet bør utforme og tilby to studieprogrammer. Universitetet bør også videreutvikle læringsutbyttebeskrivelsene både når det gjelder nivå og faglig profil, ved blant annet å utforme flere deskriptorer.

3.11.2 Master i religionsvitenskap

Læringsutbyttebeskrivelse tilsendt fra institusjonen:

Navn på eventuell(e) to studieretning(er):

- Studieretning i religionsvitenskap
- Studieretning i teologi

Læringsutbytte i Kunnskap, Ferdigheter og Generell kompetanse For studieretning religionsvitenskap:

Etter endt studium og oppnådd grad skal studentene ha følgende læringsresultat:

Kunnskaper

Studentene skal

- ha tilegnet seg avansert kunnskap innen det religionsvitenskapelige fagfeltet
- ha inngående kunnskap om fagets teoretisk-metodiske tilnærminger
- vise evne til å arbeide med et avgrenset religionsvitenskapelig tema på en faglig adekvat måte i et avgrenset tidsrom

Ferdigheter

Studentene skal

- beherske etablerte faglige redskap med sikte på forståelse og analyse av religioner i deres kulturelle og samfunnsmessige sammenhenger
- under veiledning kunne utvikle en forskningsplan og selvstendig gjennomføre teoretiske og/eller empiriske analyser basert på eget eller foreliggende materiale
- vise en selvstendig og kritisk holdning til religionshistorisk kildemateriale og religionsvitenskapelige fremstillinger

Generell kompetanse

Studenten skal

- kunne jobbe selvstendig med en gitt religionsvitenskapelig problemstilling og kunne gjennomføre mindre forskningsoppgaver
- kunne vurdere metodiske og teoretiske forutsetninger for religionsvitenskapelige undersøkelser og formidle resultater av egen og andres forskning
- kunne formidle forskningsresultat i en vitenskapelig tilfredsstillende form

For studieretning teologi:

Etter endt studium og oppnådd grad skal studentene ha følgende læringsresultat:

Kunnskaper

Studentene skal

- tilegne seg avansert kunnskap innenfor teologiens sentrale fagområder, som er studiet av Det gamle- og Det nye testamentet, kristendommens historie, systematisk teologi og religionsvitenskapelig teori og metode
- kjenne de teologiske disiplinens historie og vitenskapsteoretiske problemstillinger i aktuell forskning
- ha inngående kunnskap om flere av fagets teoretisk-metodiske tilnærminger
- vise evne til å arbeide med et avgrenset teologisk eller religionsvitenskapelig tema på en faglig adekvat måte i et avgrenset tidsrom

Ferdigheter

Studentene skal

- kunne anvende faglige teorier og metoder som er relevante for å forstå kristendom i sine historiske, kulturelle og samfunnsmessige sammenhenger
- kunne utvikle en forskningsplan og selvstendig gjennomføre teoretiske og/eller empiriske analyser basert på eget eller foreliggende materiale

Generell kompetanse

Studentene skal

- kunne jobbe selvstendig med en gitt teologisk eller religionsvitenskapelig problemstilling og kunne gjennomføre mindre forskningsprosjekt
- kunne vurdere metodiske og teoretiske forutsetninger for teologiske eller religionsvitenskapelige undersøkelser og formidle resultater av egen og andres forskning
- vise en selvstendig og kritisk holdning til teologisk eller religionshistorisk kildemateriale og vitenskapelige fremstillinger

Sakkyndiges vurdering

Struktur

Studiet har ikke en overordnet læringsutbyttebeskrivelse på programnivå. Det er slik at så lenge to studieretninger har ulike læringsutbyttebeskrivelser skal de utformes og tilbys som to studieprogrammer. Læringsutbyttebeskrivelsene er delt inn i kategoriene kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse, og deskriptorene som er tatt med, er plassert under riktig kategori. Mange deskriptorer mangler.

Nivå

Læringsutbyttebeskrivelsene er svært korte og mangler en del av de nivåbestemmende begrep som viser nivå i NKR. Læringsutbyttebeskrivelsen for master i religionsvitenskap er likevel på nivå 7, mens læringsutbyttebeskrivelsen for teologi er på et lavere nivå.

Utforming

Læringsutbyttebeskrivelsene er utformet som en kompetansebeskrivelse, altså hva kandidaten skal kunne, vite og være i stand til å gjøre ved fullført utdanning. Begrepet student brukes. Det gir feil inntrykk.

Faglig innhold/profil

Læringsutbyttebeskrivelsene er noe mer fagspesifikke enn de generiske beskrivelsene i NKR. Beskrivelsene er imidlertid svært kortfattede og så bredt formulert at det kan være vanskelig å se den faglige profilen. Læringsutbyttebeskrivelsene kommuniserer derfor i liten grad med yrkesfeltet og andre utdanningsinstitusjoner. Læringsutbyttebeskrivelsene er likevel i noen grad egnet til å skille mellom ulike studier.

Konklusjon

Læringsutbyttebeskrivelsene for master i religionsvitenskap ved UiT Norges arktiske universitet er ikke i samsvar med NKR, og universitetet bør utforme og tilby to studieprogrammer. Universitetet bør også videreutvikle læringsutbyttebeskrivelsene både når det gjelder nivå og faglig profil, ved blant annet å utforme flere deskriptorer.

3.11.4 Ph.d. i humaniora og samfunnsvitenskap

Læringsutbyttebeskrivelse tilsendt fra institusjonen:

I løpet av studiet vil ph.d.-studenten oppnå følgende læringsutbytte:

Kunnskap

Kandidaten

- er i kunnskapsfronten innan sitt fagområde sin teori og metode og kan bidra til å utvikle denne
- kan diskutere vitenskapsteoretiske problemstillinger innan fagområdet sitt på avansert nivå

- kan knyte eige prosjekt til breiare vitenskaplege diskusjonar og vurdere bruk av ulike metodar og framgangsmåtar innan forskninga

Ferdigheit

Kandidaten

- kan handtere komplekse utfordringar ved å gjennomføre forskingsprosjekt i forskingsfronten i sitt fag
- kan skrive ulike typar akademiske tekstar innan sitt fagområde og reflektere over skriveprosessen
- kan delta i faglege diskusjonar og gi konstruktiv tilbakemelding på vitenskaplege arbeid

Generell kompetanse

Kandidaten

kan identifisere, reflektere over og handtere relevante forskningsetiske problemstillingar og gjere forskning med fagleg integritet

- kan formidle forskning og utviklingsarbeid gjennom anerkjente kanalar, vitenskaplege og allmennretta, skriftleg og munnleg
- kan bidra sjølvstendig i komplekse og nyskapande prosjekt

Sakkyndiges vurdering

Struktur

Læringsutbyttebeskrivelsen er delt inn i kategoriene kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse, men deskriptorene er ikke alltid plassert under riktig kategori. «Kan diskutere vitenskapsteoretiske problemstillingar innan fagområde sitt på avansert nivå» under kategorien kunnskap kunne like gjerne plasseres under kategorien ferdigheter.

Nivå

Læringsutbyttebeskrivelsen ligger samlet sett på nivå 8 i NKR. Enkelte av de nivåbestemmende begrepene er imidlertid på et for lavt nivå. For eksempel er «Kan bidra selvstendig i komplekse og nyskapande prosjekt» etter komiteens vurdering ikke det samme som å kunne *styre* slike prosjekter.

Utforming

Læringsutbyttebeskrivelsen er utformet som en kompetansebeskrivelse, altså hva kandidaten skal kunne, vite og være i stand til å gjøre ved fullført utdanning.

Faglig innhold/profil

Læringsutbyttebeskrivelsens innhold er i svært liten grad mer fagspesifikt enn de generiske beskrivelsene i NKR og er en tilnærmet kopi av NKR, men mindre omfattende.

Læringsutbyttebeskrivelsen er ikke godt egnet til å kommunisere med yrkesfeltet eller andre utdanningsinstitusjoner, siden den ikke gir nok innsikt i utdanningens faglige innhold og profil, og læringsutbyttebeskrivelsen er ikke egnet til å skille mellom ulike studier.

Konklusjon

Læringsutbyttebeskrivelsen for ph.d.-programmet ved UiT Norges arktiske universitet er i all hovedsak i samsvar med NKR selv om den er mindre omfattende. Noen av deskriptorene er imidlertid på et noe lavt nivå. Læringsutbyttebeskrivelsen er heller ikke fagspesifikk.

4 Vedlegg

Beskrivelse av medlemmene i panelet

Universitetslektor Gunnar Samuelsson, Göteborgs universitet. Samuelsson disputerte for ph.d.—graden i 2010 med avhandlingen *Crucifixion in Antiquity – An Inquiry into the Background of the New Testament Terminology of Crucifixion*. Samuelsson har arbeidet i ulike stillinger ved Göteborgs universitet siden 1999, doktorand 2000-2007, universitetsstipendiat 2007-2010. 2011-2014 var Samuelsson studierektor for emnene religionsvitenskap og teologi, hvilket bl.a. innebærer ansvar for samtlige kursplaner for de aktuelle emnene. Som studierektor var Samuelsson ansvarlig for universitetskanslerembetets selvevalueringsprosess av eksamensmål og eksamensarbeid 2011-2014. Samuelsson viderefører i dag sin forskning innenfor samme tema som ph.d.-avhandlingen gjaldt, gjennom et internasjonalt (Sverige, USA og Israel) og tverrvitenskapelig (bibelvitenskap/klassisk filologi, arkeologi og medisin) forskningsprosjekt.

Universitetslektor Marianne Qvortrup Fibiger, Aarhus Universitet i Danmark. Fibiger disputerte for ph.d.-graden i 1999 med avhandlingen *De srilankisk-tamilske hinduer i Danmark. Religionens betydning i et kulturmøte*. Fibiger har vært ansatt i ulike faglige og administrative stillinger ved Aarhus Universitet siden 1995. Hun har vært studieleder i en fem-års periode, hvor hun bl.a. arbeidet med utforming av nye studieordninger. I dag er Fibiger ph.d.-programleder for antropologi, internasjonale områdestudier og religionsvitenskap på Institutt for kultur og samfunn. Hun var også leder av en arbeidsgruppe nedsatt av Faculty of Arts, som skulle komme med forslag til fakultetsledelsen om mulige strukturendringer på samtlige utdanninger. Fibiger har bl.a. også vært ansatt som faglig ekspert for søknader om forskningsmidler til Norges Forskningsråd og medlem av redaksjonen for tidsskriftet Chakra. Fibiger har videre vært prosjektkoordinator for Det danske pluralismeprojektet, og er for tiden med i to nettverk, hhv. om forholdet mellom øst og vest, kalt Eastspit, og et nettverk med navnet Religious Diversity in Asia.